Υπόμνημα της ΡΑΕ στη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας

12/05/2022

Περιεχόμενα

Τομέας Ηλεκτρικής Ενέργειας 4

Α. Χονδρεμπορική Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας 4

1. Υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Μοντέλου Στόχου (Target Model) 4

2. Σχεδιασμός και υλοποίηση υβριδικού μοντέλου λειτουργίας της αγοράς της Κρήτης μετά την ολοκλήρωση της Α' Φάσης διασύνδεσης της νήσου με το Ηπειρωτικό Σύστημα 6

3. Μηχανισμός Επάρκειας Ισχύος (Capacity Market / Strategic Reserve) και Σχέδιο Μεταρρύθμισης της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (Market Reform Plan) ... 7

4. Παρακολούθηση και Εποπτεία της αγοράς 9

5. Ενεργειακή κρίση 2021-2022 12

6. Προτάσεις της ΡΑΕ στον ACER για τον σχεδιασμό της αγοράς 16

Β. Λιανική Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας 19

1. Εκπλήρωση από τους Προμηθευτές των υποχρεώσεών τους ως προς την προσήκουσα καταβολή των ρυθμιζόμενων χρεώσεων 19

2. Προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών: Διαφάνεια χρεώσεων – Ρήτρα Αναπροσαρμογής – Προγνωστοποίηση σε περίπτωση μονομερούς τροποποποίησης της σύμβασης – Διευκόλυνση αλλαγής Προμηθευτή (switching) 22

3. Ενδυνάμωση του καταναλωτή – Διαδικτυακές εφαρμογής για τη συγκρισιμότητα των τιμολογίων, την επαλήθευση των χρεώσεων και την υποβολή παραπόνων 25

4. Εργαλεία Εποπτείας της Λιανικής 27

Γ. Δίκτυα Ηλεκτρικής Ενέργειας 29

1. Έγκριση Ρυθμιζόμενων Χρεώσεων 29

2. Κινητροδότηση Διαχειριστών 31

3. Αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ανταποδοτικότητας 32

Δ.Τομέας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας 33

1. Αδειοδότηση ΑΠΕ 33

2. Ανταγωνιστικές Διαδικασίες 35

3. Άδειες Αποθήκευσης 39

Τομέας Φυσικού Αερίου 41

1. Νέες υποδομές φυσικού αερίου 41

2. Χονδρεμπορική αγορά φυσικού αερίου 43

3. Σύστημα Μεταφοράς και Δίκτυα Διανομής φυσικού αερίου 44

4. Υπολογισμός και δημοσίευση Μεσοσταθμικής Τιμής Εισαγωγής Φυσικού Αερίου ... 46

Ασφάλεια Ενεργειακού Εφοδιασμού..... 48
1. Ασφάλεια Εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια 48

Αποτελεσματικότητα και ανάγκη ενδυνάμωσης της Αρχής..... 54

Τομέας Ηλεκτρικής Ενέργειας

Α. Χονδρεμπορική Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας

1. Υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Μοντέλου Στόχου (Target Model)

Η Ελλάδα αποτέλεσε το τελευταίο Κράτος Μέλος της ΕΕ που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Μοντέλο Στόχο (Target Model) στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, βάσει του 3ου Ενεργειακού Πακέτου μέτρων (σε ισχύ τον Ιούλιο 2009).[1]

Το ακόλουθο Γράφημα αποτυπώνει τη χρονική εξέλιξη υιοθέτησης του Target Model και ειδικότερα της σύζευξης των Αγορών Επόμενης Ημέρας (Day-Ahead Market), όπου πλέον εκκρεμεί η υιοθέτησή τους μόνο από τα Δυτικά Βαλκάνια.

Figure 10: Evolution of EU wholesale electricity day-ahead market coupling (2010 - 2021)

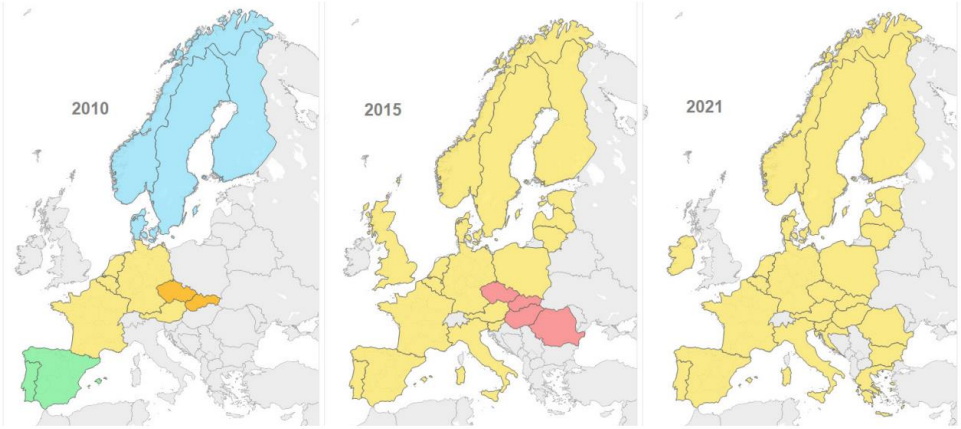

Source: ACER.

Note: The different colours represent the different initiatives that coexisted before their integration into the single day-ahead market coupling.

Η ενσωμάτωση του 3ου Ενεργειακού Πακέτου στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο έγινε με τον Νόμο 4001/2011, που αφορά τη Λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου. Ο Σχεδιασμός για υιοθέτηση του Μοντέλου Στόχου ξεκίνησε από τον Δεκέμβριο του

[1] Το πακέτο αποτελείται από δύο οδηγίες:

1. κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου (2009/73/EC) και
2. κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού (2009/72/EC) –

και τρεις κανονισμούς,

1. συνθήκες πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου (715/2009/EC),
2. συνθήκες πρόσβασης στο δίκτυο για διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρισμού (714/2009/EC) και
3. δημιουργία της Αντιπροσωπείας για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER) – 713/2009/EC).

2011, όταν η ΡΑΕ είχε εκδώσει «Οδικό Χάρτη και Σχέδιο Δράσης για την αναδιάρθρωση της εγχώριας χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας». Με τον ν. 4425/2016, όπως τροποποιήθηκε από το ν. 4512/2018, θεσπίστηκαν οι ακόλουθες τέσσερις αγορές:

1) Ενεργειακή Χρηματοπιστωτική Αγορά (καλούμενη και ως «Προθεσμιακή Αγορά»),

2) Αγορά Επόμενης Ημέρας,

3) Ενδοημερήσια Αγορά και

4) Αγορά Εξισορρόπησης, που περιλαμβάνει τις Αγορές Ισχύος και Ενέργειας Εξισορρόπησης.

Η πρώτη εξ αυτών λειτούργησε τον Μάρτιο του 2020 και οι υπόλοιπες τρεις βραχυπρόθεσμες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργούν από την 1η Νοεμβρίου 2020. Η υιοθέτηση του Μοντέλου Στόχου πραγματοποιήθηκε με υιοθέτηση άνω των εξήντα (60) αποφάσεων από τη ΡΑΕ για τη λειτουργία των τριών βραχυπρόθεσμων αγορών, η πλειονότητα των οποίων τους μήνες Αύγουστο-Οκτώβριο 2020.

Ακολούθως, στις 15 Δεκεμβρίου 2020 και 12 Μαΐου 2021 πραγματοποιήθηκε η σύζευξη της Αγοράς Επόμενης Ημέρας της Ελλάδας με τις αγορές της Ιταλίας και Βουλγαρίας αντίστοιχα. Η Αρχή έχει πλέον εκδώσει στη διάρκεια της χρονικής περιόδου 2016-2021 εκατόν πέντε (105) αποφάσεις που αφορούν σε όρους και προϋποθέσεις ή μεθοδολογίες που εξειδικεύουν τη συζευγμένη λειτουργία των Αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Απόφαση 1014/2021: Πλήρης απελευθέρωση για σύναψη διμερών συμβολαίων για όλους τους Προμηθευτές, πλην της δεσπόζουσας επιχείρησης (όπου υφίσταται περιορισμός 20%)

Ένα βασικό χαρακτηριστικό του Target Model, σε σχέση με το προηγούμενο μοντέλο του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού, αποτελεί η δυνατότητα σύναψης διμερών συμβολαίων στη χονδρεμπορική αγορά. Το Target Model ξεκίνησε με δυνατότητα σύναψης διμερών έως και 20% για τις καθετοποιημένες επιχειρήσεις. Η ΡΑΕ, με την Απόφαση 1014/2021, προχώρησε στη σταδιακή άρση των περιορισμών στην προθεσμιακή αγορά, μέσω της αύξησης του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου των επικυρωμένων «Δηλώσεων Προγραμμάτων Φυσικής Απόληψης», που αντιστοιχούν σε ποσότητες ενέργειας επί συναλλαγών στην προθεσμιακή αγορά (είτε μέσω οργανωμένων αγορών όπως η Ενεργειακή Χρηματοπιστωτική Αγορά της ΕΧΕ Α.Ε., είτε μέσω διμερών συμβολαίων), έτσι ώστε να δοθεί στους προμηθευτές μεγαλύτερη

δυνατότητα άμβλυνσης των επιπτώσεων από μια έντονη βραχυπρόθεσμη μεταβλητότητα των τιμών.

Η ΡΑΕ έκρινε σκόπιμη τη διατήρηση του περιορισμού μόνο για τη δεσπόζουσα επιχείρηση, με διατήρηση της τιμής του ποσοστού Α% σε 20% και για το επόμενο ημερολογιακό έτος, ήτοι έως τις 31.12.2022, και την πλήρη απελευθέρωση της δυνατότητας σύναψης διμερών για όλους τους άλλους συμμετέχοντες. Περαιτέρω, τον Μάρτιο η Αρχή ζήτησε από το ΕΧΕ την εξέταση αύξησης ή και άρσης του περιορισμού και για τη δεσπόζουσα επιχείρησης.

2. Σχεδιασμός και υλοποίηση υβριδικού μοντέλου λειτουργίας της αγοράς της Κρήτης μετά την ολοκλήρωση της Α' Φάσης διασύνδεσης της νήσου με το Ηπειρωτικό Σύστημα

Σε πλήρη εναρμόνιση με τις κύριες ενεργειακές επιλογές της χώρας, η συντέλεση της Α΄ Φάσης της διασύνδεσης της Κρήτης με το ηπειρωτικό σύστημα και η έναρξη λειτουργίας της αγοράς του Μικρού Συνδεδεμένου Συστήματος (ΜΣΣ) Κρήτης από την 1η Νοεμβρίου 2021 (Απόφαση ΡΑΕ 734/2021) αποτελεί γεγονός κεφαλαιώδους σημασίας τόσο για τη σημαντική απομείωση των επιβαρύνσεων των καταναλωτών μέσω των ΥΚΩ των ΜΔΝ όσο και την ασφάλεια της ηλεκτροδότησης της μεγαλύτερης νήσου της χώρας.

Η ΡΑΕ, μετά από σειρά εντατικών διαβουλεύσεων με τους αρμόδιους Διαχειριστές και φορείς, προέβη στον σχεδιασμό ενός υβριδικού μοντέλου λειτουργίας της αγοράς του ΜΣΣ Κρήτης. Ο σχεδιασμός λειτουργίας της αγοράς της Κρήτης ως ΜΣΣ για το μεταβατικό διάστημα από την Α' Φάση έως τη Β' Φάση της Διασύνδεσης με το ηπειρωτικό σύστημα, υπαγορεύθηκε κατά βάση από τα τεχνικά χαρακτηριστικά της εν λόγω διασύνδεσης, δεδομένου ότι μόνο το 35% του φορτίου της Κρήτης μπορεί να καλύπτεται από το Διασυνδεδεμένο Σύστημα, καθώς και από το γεγονός ότι η απευθείας συμμετοχή των συμμετεχόντων στην αγορά της Κρήτης στις αγορές του Διασυνδεδεμένου Συστήματος θα είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση ενός σημαντικού κόστους ανακατανομής λόγω της τεχνικής συμφόρησης στη διασύνδεση. Επιπλέον λόγω της μη ολοκλήρωσης των απαιτούμενων υποδομών στην νήσο της Κρήτης, η λειτουργία Αγορά Εξισορρόπησης δεν είναι ακόμη εφικτή.

Παράλληλα, η ΡΑΕ συνέδραμε το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας στη σύνταξη και υποβολή στη Γενική Διεύθυνση Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αιτήματος για τη

χορήγηση στην Ελληνική Δημοκρατία παρέκκλισης από ορισμένες διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, προκειμένου για τη θέση σε εφαρμογή ειδικού πλαισίου για την οργάνωση και τη λειτουργία της ηλεκτρικής αγοράς της Κρήτης. Το αίτημα παρέκκλισης ετέθη σε διαβούλευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την περίοδο Ιουλίου-Αυγούστου 2021. Με την από 21.2.2022 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (C(2022) 1140 final/21.2.2022) χορηγήθηκε στην Ελληνική Δημοκρατία η αιτούμενη παρέκκλιση έως το τέλος του 2023 ή έως την ολοκλήρωση της Β' Φάσης Διασύνδεσης της Κρήτης, όποιο από τα δύο επέλθει νωρίτερα.

Περαιτέρω, η ΡΑΕ, με την υπ' αρ. 775/2021 απόφασή της, καθόρισε όλες τις αναγκαίες ρυθμίσεις της λειτουργίας της αγοράς της Κρήτης με την εισαγωγή διατάξεων στους Κανονισμούς των Αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας και στους Κώδικες, για το μεταβατικό αυτό διάστημα.

3. Μηχανισμός Επάρκειας Ισχύος (Capacity Market / Strategic Reserve) και Σχέδιο Μεταρρύθμισης της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (Market Reform Plan)

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 20 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019, κράτη μέλη με διαφαινόμενα ζητήματα επάρκειας πόρων διαμορφώνουν σχέδιο εφαρμογής μέτρων με σκοπό την εξάλειψη τυχόν ρυθμιστικών στρεβλώσεων ή αδυναμιών της αγοράς. Συναφώς, με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των αγορών του Μοντέλου Στόχου, προς όφελος των καταναλωτών και της εθνικής οικονομίας και επί τη βάσει της σκοπούμενης από τις ελληνικές αρχές κοινοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Μηχανισμού Διασφάλισης Επάρκειας Ισχύος (Capacity Remuneration Mechanism), η ΡΑΕ συνέβαλε στην επεξεργασία του Σχεδίου Μεταρρύθμισης της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που ερείδεται σε 16 Μεταρρυθμίσεις.

Το εν λόγω Σχέδιο έχει ως αντικείμενο τη διαμόρφωση σχεδίου εφαρμογής –εντός προσδιοριζόμενου χρονοδιαγράμματος– ενεργειών για την εξάλειψη εντοπισμένων ρυθμιστικών ή αγοραίων ανεπαρκειών και περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Δράσεις για τις αγορές χονδρικής
- Δράσεις για τις διασυνδέσεις και την ενίσχυση του Συστήματος και του Δικτύου
- Δράσεις για την προώθηση του ανταγωνισμού στη λιανική αγορά
- Ρευστότητα της προθεσμιακής αγοράς
- Επενδυτική υποστήριξη και επάρκεια ισχύος
- Άρση ορίων τιμών και άλλων περιορισμών

Συγκεκριμένα για τις αγορές χονδρικής, σημαντικές μεταρρυθμίσεις και ορόσημα που περιλαμβάνονται αποτελούν: η συμμετοχή του Κατανεμόμενου Φορτίου (Απόκριση Ζήτησης) και των Κατανεμόμενων ΑΠΕ ως Χαρτοφυλάκια των Παρόχων Υπηρεσιών Εξισορρόπησης στις αγορές χονδρεμπορικής, η συμμετοχή των εμπόρων στην ενδοημερήσια αγορά, η ένταξη της ελληνικής ενδοημερήσιας αγοράς στην ενιαία σύζευξη μέσω της πλατφόρμας XBID καθώς και η έναρξη πλήρους ευθύνης εξισορρόπησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Επιπλέον, προγραμματίζεται η διενέργεια σειράς μελετών με σκοπό τη διερεύνηση σκοπιμότητας εφαρμογής κρίσιμων μεταρρυθμίσεων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η θέσπιση προμήθειας δυναμικότητας εξισορρόπησης επόμενης ημέρας μέσω χωριστών δημοπρασιών, η σύσταση υπηρεσίας τιμολόγησης σπανιότητας, η εφαρμογή της διαδικασίας υποβολής προσφορών χαρτοφυλακίου και του μοντέλου αποκεντρωμένου προγραμματισμού.

Η Αρχή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της για την έγκυρη και υπεύθυνη ενημέρωση της αγοράς, με τη συμμετοχή των αρμόδιων φορέων/Διαχειριστών, διοργάνωσε διαδικτυακή ημερίδα κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αναλυτική παρουσίαση του προτεινόμενου «οδικού χάρτη» μεταρρυθμίσεων της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και του σχεδιασμού για την Αξιολόγηση Επάρκειας Πόρων σε εθνικό επίπεδο.

Το προκαταρτικό Σχέδιο Μεταρρύθμισης της ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, με διακριτό τίτλο «Market Reform Plan», υποβλήθηκε από την Ελληνική Πολιτεία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο του 2021. Το Νοέμβριο του 2021 οι ελληνικές αρχές έλαβαν τις Απόψεις της Επιτροπής (με το υπ΄αριθμ. C (2021) 8532 final/29.11.2021 έγγραφο) επί του αρχικού σχεδίου, οι οποίες στη συνέχεια τέθηκαν υπόψη των αρμόδιων φορέων και Διαχειριστών. Η ΡΑΕ απέστειλε επικαιροποιημένο Σχέδιο στο ΥΠΕΝ τον Ιανουάριο 2022 και αναμένεται η υποβολή

του τελικού κειμένου του Σχεδίου Μεταρρύθμισης από την Ελληνική Πολιτεία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός του πρώτου εξαμήνου του 2022.

16 Μεταρρυθμίσεις στο MRP

1. Distinction of Balancing Energy and Energy due to Re-dispatching → early 2022
2. Distinct portfolio-based reserves market establishment → to explore
3. Participation of Demand Response in the wholesale markets → early 2022
4. Participation of storage in the wholesale markets → end 2022
5. Participation of dispatchable RES units and RES portfolios as BSPs in the Balancing Market → early 2022
6. Launch of Complementary Regional Intraday Auctions (CRIDAs) → 2021
7. Participation of Traders in the Intraday market - Launch of Intraday PTR Auctions for non-EU bidding zone borders → 2022, conditional
8. Launch of Continuous Intraday Coupling → 2022
9. Resumption of the possibility of BSPs to submit Balancing Energy bids with negative prices → end 2021 linked to A1
10. Participation of RES units in the Electricity Markets having full balancing responsibilities → early 2022
11. Activation of scarcity pricing mechanism → to explore
12. Exploration (pros/cons) portfolio-based bidding in DAM and IDM and nomination platforms → to explore
13. Exploration of self-scheduling and central dispatch → to explore
14. Participation in the EU balancing platforms (MARI/PICASSO) → 2024
15. 70% target (margin available for cross-zonal trade) → mid or end 2022
16. TSO-DSO Coordination Platform →2024

Ενισχύσεις Δικτύων στο MRP

1. Cross-border interconnection projects
   1. New interconnection Greece-Bulgaria → 2022
   2. Italy (pre-feasibility studies)
   3. North Macedonia (feasibility study)
   4. Turkey (pre-feasibility study)
   5. Albania (very preliminary)
2. Southeast Electricity Network Coordination Centre (SEleNe CC)
3. Islands interconnection projects
   1. Crete Phase 1 → operational
   2. Crete Phase 2 → mid 2023
   3. Skiathos → end 2022
   4. Cyclades Phase D → 2024
   5. Dodecanese → 2028
   6. North East Aegean islands → before 2030
4. Reinforcement of transmission system
   1. Completion of the 400 kV backbone Peloponnese → high priority
   2. Compensation and stability enhancement → Q1 2022
   3. Rouf EHV S/S
   4. Argyroupoli EHV S/S
   5. Filippi-Santa
   6. Nevrokopi etc.
   7. Kerkyra
   8. Halkidiki
   9. Katerini and others
   10. South Ionian loop
   11. Various others

4. Παρακολούθηση και Εποπτεία της αγοράς

Η Αρχή ασκεί σε συνεχή βάση την αρμοδιότητα παρακολούθησης και εποπτείας των αγορών. Τον Οκτώβριο 2020, η ΡΑΕ έθεσε σε δημόσια διαβούλευση το πλαίσιο αναφορικά με τις γενικές αρχές, τις μεθοδολογίες και τους δείκτες που θα διέπουν τον Μηχανισμό Παρακολούθησης και Εποπτείας της λειτουργίας του ανταγωνισμού στις ελληνικές αγορές

ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις εξειδικευμένου συμβούλου, καθώς και την επιτακτική ανάγκη για την αποτελεσματική παρακολούθηση των συνθηκών ανταγωνισμού και των συμπεριφορών των ενεργειακών επιχειρήσεων, η ΡΑΕ διαμόρφωσε τον προτεινόμενο μηχανισμό, ο οποίος στηρίζεται σε δύο πυλώνες, τον Μηχανισμό Παρακολούθησης (Market Monitoring Mechanism, MMM) και τον Μηχανισμό Εποπτείας (Market Surveillance Mechanism, MSM), καθώς και σε μία διακριτή συνιστώσα, που αφορά σε εφαρμοζόμενη Μεθοδολογία σχετικά με την Διαθεσιμότητα Ισχύος (CHARYBDIS).

Σε συνέχεια των ανωτέρω, η Αρχή εξέδωσε την υπ' αριθμ. 1451/2020 απόφαση σχετικά με την παρακολούθηση και εποπτεία των Αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας. Η απόφαση αυτή έχει ως σκοπό να εξειδικεύσει τα απαραίτητα δεδομένα του Μηχανισμού Παρακολούθησης και Εποπτείας της Αγοράς Επόμενης Ημέρας, της Ενδοημερήσιας Αγοράς και της Αγοράς Εξισορρόπησης που θα λαμβάνει η Αρχή από τους Διαχειριστές και να τυποποιήσει τη διαδικασία συλλογής και ανταλλαγής τους.

<u>Αδόκητο κόστος στην αγορά εξισορρόπησης</u>

Στο πλαίσιο αυτό και σε συνέχεια της έναρξης των νέων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, η ΡΑΕ διαπίστωσε την τάση συνεχούς επαύξησης του κόστους της Αγοράς Εξισορρόπησης και ιδίως των χρεώσεων του Λογαριασμού Προσαυξήσεων Οικονομικής Ουδετερότητας (ΛΠ-3).

Προς τον σκοπό αφενός της διερεύνησης των συνθηκών υπό τις οποίες διαμορφώθηκαν οι ως άνω κλιμακούμενες τιμές στην Αγορά Εξισορρόπησης και αφετέρου της αποφυγής ενδεχόμενης χειραγώγησης, εξάσκησης επιρροής ή κατάχρησης θέσης, ειδικώς από τις πρακτικές των παραγωγών ως προς τη διαχείριση των μονάδων τους και την υποβολή προσφορών, η Αρχή προέβη σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να εξεταστούν ενδελεχώς όλες οι παράμετροι και να εντοπιστούν οι γενεσιουργοί αιτίες που συνέτειναν σε αυτή τη δυσμενή για την αγορά κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη επιστολές, καταγγελίες και αιτήματα συμμετεχόντων προς τη ΡΑΕ για λήψη προσωρινών μέτρων.

Ήδη από τον πρώτο μήνα λειτουργίας των νέων αγορών, εντός του 2020, η ΡΑΕ εντόπισε ζητήματα: α) στην εφαρμογή των περιορισμών του συστήματος της Πελοποννήσου (κατάντη του ΚΥΤ Κουμουνδούρου) σε συστηματική βάση, και τη μη δυνατότητα διάκρισης μεταξύ της ενέργειας που ενεργοποιείται λόγω ανακατανομής για την αντιμετώπιση της συμφόρησης ή για

λόγους εξισορρόπησης, β) στις ποσότητες των εφεδρειών και τους ενεργοποιημένους όγκους ανοδικής και καθοδικής ενέργειας εξισορρόπησης και γ) στην υποβολή ενιαίου βήματος για την Τεχνικά Ελάχιστη Παραγωγή στις προσφορές ενέργειας εξισορρόπησης και την υπηρεσία διακοπτόμενου φορτίου. Εξέτασε δε τη σκοπιμότητα θέσπισης ορίων στην υποβολή προσφορών για ανοδική και καθοδική Ενέργεια και Ισχύ Εξισορρόπησης. Οι αποφάσεις της Αρχής οριστικοποιήθηκαν τις πρώτες ημέρες του 2021.

Απόφαση 54/2021: Θέσπιση μέτρων μεταβατικού χαρακτήρα για την επαναφορά συνθηκών εύρυθμης λειτουργίας της Αγοράς Εξισορρόπησης

Η ΡΑΕ, με την απόφασή της 54/2021, θέσπισε μεταβατικά μέτρα για τον εξορθολογισμό της λειτουργίας της Αγοράς Εξισορρόπησης. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε η αναστολή αρνητικών τιμών στην καθοδική ενέργεια εξισορρόπησης, καθώς και η θέσπιση ενιαίου βήματος προσφοράς για το εύρος φόρτισης μονάδος μεταξύ του μηδενός και του -τεχνικώς εφικτού- ελάχιστου επίπεδου φόρτισης. Η απόφαση άρχισε να εφαρμόζεται από τα μέσα Φεβρουαρίου 2021, λαμβάνοντας υπόψη και τον απαιτούμενο χρόνο για την προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων του Λειτουργού της Αγοράς Εξισορρόπησης, ΑΔΜΗΕ Α.Ε. Οι ανωτέρω μεταβατικές ρυθμίσεις συνέβαλαν άμεσα στην περιστολή του κόστους της Αγοράς Εξισορρόπησης.

Συγκεκριμένα, αναφορικά με τα βήματα υποβολής προσφορών για την Τεχνικά Ελάχιστη Παραγωγή, η Αρχή, σε συνέχεια του σχετικού αιτήματός της προς την ΑΔΜΗΕ Α.Ε. έκρινε σκόπιμη, προς τον σκοπό της αποφυγής αθέμιτων στρατηγικών από μέρους των Συμμετεχόντων, που υλοποιούνται με την υποβολή μη εφικτών τεχνικά προσφορών, και της βελτίωσης, εν γένει, του τρόπου λειτουργίας της Αγοράς Εξισορρόπησης, την τροποποίηση των άρθρων 55 και 67 του Κανονισμού Αγοράς Εξισορρόπησης (ΚΑΕ), ώστε να καθίσταται υποχρεωτική η υποβολή ενιαίου βήματος για την Τεχνικά Ελάχιστη Παραγωγή, τόσο στις ανοδικές, όσο και στις καθοδικές προσφορές ενέργειας εξισορρόπησης.

Απόφαση 703/2021: Βασικές αρχές μεθοδολογίας για διάκριση ενέργειας για σκοπούς εκτός εξισορρόπησης

Σε σχέση με την Αγορά Εξισορρόπησης, η ΡΑΕ θεωρεί ότι μία βασική απόκλιση σε σχέση με το ενωσιακό πλαίσιο και τις καλές πρακτικές εντοπίζεται στη μη-διάκριση μεταξύ της ενέργειας που ενεργοποιείται για σκοπούς εξισορρόπησης και αυτής που ενεργοποιείται για άλλους σκοπούς, ιδίως λόγω ανακατανομής προκειμένου για την αντιμετώπιση συμφόρησης στο Σύστημα. Η Αρχή, με την υπ' αρ. 703/2021 Απόφαση, έθεσε τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας για τη διάκριση της ενέργειας ανακατανομής (redispatching) από την ενέργεια εξισορρόπησης. Η εν λόγω μεθοδολογία συμβάλλει στη μείωση των όγκων ενέργειας εξισορρόπησης, οι οποίοι τιμολογούνται με την οριακή τιμή της σχετικής αγοράς, και κατ' επέκταση στο προβλεπόμενο κόστος της αντίστοιχης αγοράς. Η μεθοδολογία εφαρμόζεται δοκιμαστικά (dry runs) από τον αρμόδιο διαχειριστή (ΑΔΜΗΕ) προκειμένου να αντληθούν πληροφορίες από τα δοκιμαστικά αποτελέσματα και να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές πριν την έναρξη της εφαρμογής της στην αγορά.

5. Ενεργειακή κρίση 2021-2022

Το φθινόπωρο του 2021, οι τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη αυξήθηκαν σε πρωτοφανή επίπεδα, σημειώνοντας τον Οκτώβριο αύξηση έως και 400% σε σχέση με τον Απρίλιο του ίδιου έτους και συμπαρασύροντας τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεσήμανε το πρόβλημα στην πρώτη της σχετική επίσημη ανακοίνωση στις 13 Οκτωβρίου 2021[2] και τις επιπτώσεις του στην οικονομία και στους καταναλωτές, προτρέποντας τα Κράτη-Μέλη να εφαρμόσουν μέτρα στήριξης (ιδίως μέσω άρσης φορολογίας και ενίσχυσης μέσω των εσόδων από την αγορά ρύπων) και χαλαρώνοντας προς τούτο προσωρινά τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων (1η εργαλειοθήκη).

Σχεδόν ταυτόχρονα, ο Ευρωπαίος Ρυθμιστής (ACER) στην πρώτη του επίσημη αναφορά για το θέμα[3] έθεσε, μεταξύ άλλων, το ερώτημα κατά πόσον το μοντέλο λειτουργίας της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (Target Model) - στο οποίο όλοι οι συμμετέχοντες αποζημιώνονται στην οριακή τιμή εκκαθάρισης της αγοράς σε ωριαία βάση ("pay-as-clear") και όχι στην τιμή που ο καθένας έχει προσφέρει ("pay-as-bid") – είναι το

[2] European Commission, "*Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Tackling rising energy prices: a toolbox for action and support*", COM(2021) 660 final, 13.10.2021.
[3] ACER Report, "*High energy prices*", October 2021.

βέλτιστο ιδίως σε συνθήκες ακραία υψηλών τιμών. Προέτρεψε δε τους Ρυθμιστές να παρακολουθούν στενότερα τα οριζόμενα στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό REMIT[4] περί ακεραιότητας και διαφάνειας στην χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, δηλώνοντας ωστόσο ότι δεν έχουν καταγραφεί περιπτώσεις στρέβλωσης/χειραγώγησης της αγοράς στο κεντρικό σύστημα ARIS του ACER στο οποίο δηλώνονται αυτοματοποιημένα όλες οι ευρωπαϊκές συναλλαγές.[5]

Η ΡΑΕ, ούτως ή άλλως, σε άσκηση των αρμοδιοτήτων της εκ του ενωσιακού και εθνικού πλαισίου (άρθρα 3 και 22 του ν. 4001/2011 και 6 του ν. 4425/2016), σε συνεχή βάση παρακολουθεί τις αγορές ενέργειας, ιδίως μετά την εφαρμογή του Target Model στη χώρα μας (1.11.2020), για περιπτώσεις συστηματικών περιπτώσεων πιθανής χειραγώγησης της αγοράς ή στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Έχει δε αυτοματοποιήσει τη λήψη δεδομένων από τους λειτουργούς των αγορών ΕΧΕ και ΑΔΜΗΕ (απόφαση ΡΑΕ 1491/2020[6]) και βρίσκεται στη διαδικασία αυτοματοποίησης της εξαγωγής δεικτών και αναφορών. Λόγω της ενεργειακής κρίσης, από τον Οκτώβριο 2021 εντατικοποίησε την εποπτεία και τις αναλύσεις της: δηλαδή πέραν των στοιχείων των Διαχειριστών (Χρηματιστήριο Ενέργειας και ΑΔΜΗΕ) και των δεδομένων που αντλούνται από τη λειτουργία των αγορών, η Αρχή ξεκίνησε να συλλέγει οικονομικά και εμπορικά στοιχεία που είναι κρίσιμα για τη διαμόρφωση του κόστους και τις επιχειρηματικές πρακτικές παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και προμηθευτών φυσικού αερίου, ζητώντας και αναλύοντας περισσότερα και τακτικότερα δεδομένα από τους συμμετέχοντες στις χονδρεμπορικές και λιανικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, όπως αναφέρεται και στην από 24.3.2022 σχετική ανακοίνωση της Αρχής[7].

Ο ACER, ο οποίος εποπτεύει την τήρηση του Κανονισμού REMIT (Κανονισμός 1227/2011 για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας) και διαθέτει τα πλέον εξελιγμένα λογισμικά για αυτόν τον σκοπό, δεν έχει γνωστοποιήσει μέχρι σήμερα στη ΡΑΕ

---

[4] [7] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1227/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2011 για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας (Κανονισμός REMIT)

[5] «*An important issue when addressing unusual and/or unexpected market developments is whether there are signs of market manipulation, potentially contributing to such developments. Currently, based on the information and data available to ACER, there is no obvious indication nor evidence of systematic manipulative behaviour or insider trading under REMIT causing the high energy prices. Furthermore, given the global fundamental drivers of current high prices in Europe as outlined above, it is unlikely that any specific and repetitive market trading behaviour would have a significant impact on such high prices. ACER's market surveillance efforts alongside those of national regulators under REMIT are ongoing.*».

[6] Η εν λόγω απόφαση έχει προσβληθεί από τον ΑΔΜΗΕ.

[7] https://www.rae.gr/anakoinoseis/28608/

πιθανά περιστατικά χειραγώγησης, για περαιτέρω έλεγχο. Ομοίως, από την έως τώρα διερεύνηση της Αρχής, δεν έχουν προκύψει χειραγώγησης τιμών, όμως η λειτουργία της αγοράς δύναται να οδηγεί σε αυξημένη κερδοφορία κατά τη διάρκεια της κρίσης. Προφανώς η διαδικασία διερεύνησης στρατηγικών χειραγώγησης είναι συνεχής, τόσο από τη ΡΑΕ όσο και από τον ACER.

Στην επικαιροποίηση της αναφοράς του τον Νοέμβριο 2021 [8][3], ο ACER υπεραμύνθηκε του μοντέλου pay-as-clear. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι στο χρονικό εκείνο σημείο αναμενόταν η αποκλιμάκωση των τιμών φυσικού αερίου από τον Απρίλιο του 2022, εκτίμηση που ανατράπηκε τον Φεβρουάριο λόγω της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Κατόπιν τούτου, οι εκτιμήσεις ότι οι πολύ υψηλές τιμές θα διατηρηθούν τουλάχιστον έως και τον χειμώνα του 2023 οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην έκδοση, στις 8 Μαρτίου 2022, της 2ης εργαλειοθήκης προτεινόμενων μέτρων (REPowerEU)[9], η οποία εστίασε, πέραν της απεξάρτησης από το ρωσικό φυσικό αέριο, σε περαιτέρω τρόπους ενίσχυσης των καταναλωτών.

Μεταξύ άλλων, προτείνεται ένα μέρος των κερδών της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας να επιστραφεί στην αγορά μέσω ειδικής εισφοράς, όχι γιατί αυτά δημιουργήθηκαν λόγω μη σύννομης ή «μη ηθικής» στρατηγικής των επιχειρήσεων, αλλά λόγω της επιτακτικής ανάγκης περαιτέρω ενίσχυσης των τελικών καταναλωτών, οι οποίοι συνεχίζουν να βιώνουν μια εξαιρετικά δυσχερή κατάσταση εξαιτίας των παρατεταμένα πολύ υψηλών τιμών: «*Commission confirms that price regulation and transfer mechanisms to help protect consumers and our economy are possible. … To finance such emergency measures, Member States can consider temporary tax measures on windfall profits.*».

Δηλαδή, προτείνεται μία έκτακτη ανακατανομή του πλούτου εντός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς αναγνωρίζεται ότι:

α) οι καταναλωτές (οικιακοί και βιομηχανικοί) πρέπει να υποστηριχθούν σημαντικά από το κράτος, ώστε να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις στην οικονομία εν γένει,

[8] ACER Report, "*ACER's Preliminary Assessment of Europe's high energy prices and the current wholesale electricity market design - Main energy price drivers, outlook and key market characteristics*", November 2021.
[9] European Commission, "*Communication from the Commission to the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - REPowerEU: Joint European Action for more affordable, secure and sustainable energy*", COM(2022) 108 final, 8.3.2022.

β) λόγω του μοντέλου της αγοράς, είναι δεδομένο ότι υπάρχουν υπερβάλλοντα κέρδη σε παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, η φορολόγηση των οποίων δύναται να χρηματοδοτήσει μέρος των απαιτούμενων κονδυλίων. Στο πλαίσιο αυτό, στο Παράρτημα 2 του REPpowerEU προσδιορίζονται πιθανά «ουρανοκατέβατα κέρδη» (windfall profits) στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία προκύπτουν λόγω της αποζημίωσης στις υψηλές τιμές που ορίζονται από τις μονάδες φυσικού αερίου και των μονάδων των λοιπών τεχνολογιών, λόγω της υιοθέτησης του μοντέλου pay-as-clear.

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω συνιστούν συστάσεις και κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής και όχι επιβολή μέτρων, περιγράφονται δε σε πολύ αδρές γραμμές, επιτρέποντας στα Κράτη Μέλη την εξειδίκευσή τους κατά τρόπο συμβατό με τις συνθήκες της αγοράς τους.

Οι ανωτέρω κατευθύνσεις συνάδουν με το αίτημα της Πολιτείας προς την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, ως μόνη αρμόδια Αρχή για την εποπτεία της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και έχουσα όλα τα απαραίτητα δεδομένα, να υπολογίσει τεχνοκρατικά τα κέρδη που έχουν αποκομίσει οι συμμετέχοντες στην αγορά, προκειμένου η Κυβέρνηση να αποφανθεί περί τυχόν φορολόγησης μέρους αυτών. Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. 42163/4067/28.04.2022 επιστολή του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ζητήθηκε από την Αρχή: α) ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων του έτους 2021 των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας, βάσει των στοιχείων εκ της συμμετοχής τους στην χονδρεμπορική αγορά, β) σύγκριση με τα αντίστοιχα αποτελέσματα των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών των ετών 2019-2020, για το σκέλος της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, και γ) αποτύπωση των οικονομικών αποτελεσμάτων των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου για τα έτη 2019-2021.

Για την τεκμηριωμένη ανταπόκριση της ΡΑΕ:

α) **Εκτέθηκε σύνοψη των βασικών μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων** των συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, διακριτά ανά δραστηριότητα, για τα έτη **2019-2021**. Η ανάλυση εστιάζει αρχικώς στους καθετοποιημένους Παραγωγούς - Προμηθευτές Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΗ, ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, ELPEDISON, ΗΡΩΝ).[10]

[10] Θα ακολουθήσει διακριτό σημείωμα για τους λοιπούς συμμετέχοντες στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

β) **Αναπτύχθηκε αναλυτική μεθοδολογία για τον υπολογισμό του Μεικτού περιθωρίου κέρδους για τη δραστηριότητα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά** κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης, η οποία αφορά τους **μήνες Οκτώβριος 2021-Μάρτιος 2022**, για τους οποίους υφίστανται εκκαθαρισμένα στοιχεία. Στη βάση της εν λόγω μεθοδολογίας, παρουσιάστηκαν τα εξαγόμενα αποτελέσματα, στη βάση δύο εναλλακτικών και επισημάνθηκε η επικρατούσα, κατά την άποψη της Αρχής.

Το υπόμνημα υποβλήθηκε στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας στις 6 Μαΐου 2022.

6. Προτάσεις της ΡΑΕ στον ACER για τον σχεδιασμό της αγοράς

Η Αρχή στα πλαίσια του ACER's Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design[11] διαμόρφωσε σειρά προτάσεων και παρατηρήσεων.

Με τη δυναμική συμμετοχή της στις σχετικές Διαβουλεύσεις στο 107th ACER Board of Regulators Meeting και στο 170st CEER General Assembly Meeting στο Παρίσι στις 5-6 Απριλίου, επηρέασε τη λήψη απόφασης και την ενσωμάτωση διατάξεων για ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια παρατεταμένων υψηλών τιμών στις αγορές. Η ακόλουθη εικόνα αποτυπώνει τα 13 μέτρα που υιοθετήθηκαν από τις Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας της Ευρώπης και δημοσιεύτηκαν στις 28 Απριλίου 2022.

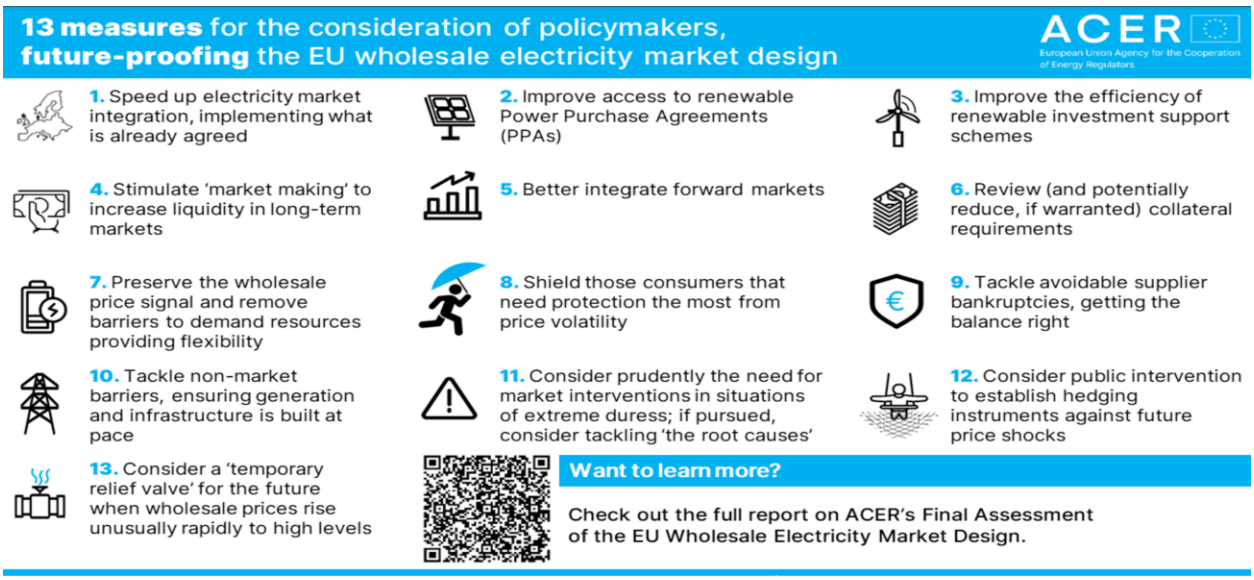

[11] https://extranet.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%20Final%20Assessment%20of%20the%20EU%20Wholesale%20Electricity%20Market%20Design.pdf

Ειδικά το 13ο μέτρο, ήτοι "*Consider a 'temporary relief valve' for the future when wholesale prices rise unusually rapidly to high levels*", εισήχθη κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή της σχετικής σύσκεψης του Παρίσι, κατόπιν επιμονής της Αρχής για ανάγκη ex-ante ρύθμισης και άμεσης απομείωσης του κόστους της χονδρεμπορικής αγοράς και αποδοχής των επιχειρημάτων της Αρχής από τον Δ/νων του ACER, λαμβάνοντας υπόψιν τη διεθνή εμπειρία ώριμων αγορών, όπως των ΗΠΑ και της Αυστραλίας. Επιμέρους θέσεις της Αρχής, όπως και λοιπών Αρχών άλλων Κρατών Μελών, επίσης λήφθηκαν υπόψιν στη διαμόρφωση του τελικού κειμένου.

Ειδικά για το ex-ante power mitigation η Αρχή σκοπεύει να επανέλθει στον ACER, παρά την υφιστάμενη προτίμηση του ACER για ex-post πλαίσιο ελέγχου, όπως προσδιορίζει ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας (REMIT).[12]

Ελλείψει ριζικής παρέμβασης στη χονδρεμπορική αγορά φυσικού αέριου, που αποτελεί **βασική αιτία ("root cause") του αυξημένου κόστους** χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η **απομείωση των αυξημένων κερδών της ηλεκτροπαραγωγής**, λόγω των παρατεταμένων υψηλών τιμών χονδρικής, **είναι προτιμητέο να γίνεται ex-ante** (μετά από σχετική έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Αυτό πλέον είναι πιο εφικτό, καθώς το τελικό κείμενο του ACER συμβάλλει στην κατεύθυνση αυτή και αναμένεται να επηρεάσει την εξειδίκευση των μέτρων REPowerEU που θα πραγματοποιήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός του Μαΐου 2022.

Η απομείωση των αυξημένων κερδών της ηλεκτροπαραγωγής θα μπορούσε να γίνει είτε με τον προτεινόμενο μηχανισμό, εφαρμοζόμενο σε ex-ante βάση, είτε με τη μορφή ορισμού ex-ante τιμών "strike prices" ή μεθοδολογίας προσδιορισμού τιμών αποζημίωσης ανά τεχνολογία, όπως παρουσιάζεσαι το Παράρτημα ΙΙ της Ενότητας ΙΙ.

Η (ex-ante) απομείωση κερδών περιορίζει την πιθανότητα εμφάνισης φαινομένων market squeeze, σε περίπτωση που εταιρίες που διαθέτουν μονάδες χαμηλού κόστους στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής τους και σημαντικό μερίδιο αγοράς μετακυλήσουν στη λιανική, σε μόνιμη βάση, την αυξημένη κερδοφορία που δύνανται να έχουν στη χονδρεμπορική.

[12] https://www.rae.gr/remit/

Η μείωση του κόστους στη χονδρεμπορική και/ή στη λιανική πρέπει να συμβαδίζει με τη εύρυθμη λειτουργία των αγορών και αποτελεί ευθύνη των Ανεξάρτητων Αρχών με βάση τις σχετικές αρμοδιότητές τους. Η Αρχή και η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνεργάζονται στο πλαίσιο αυτό, όπως συμβαίνει και μεταξύ ΡΑΕ και Συνηγόρου του Καταναλωτή για θέματα καταναλωτών.

Β. Λιανική Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας

Το βασικό κανονιστικό κείμενο που διέπει τη λιανική αγορά είναι ο «Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΚΠΗΕ) σε Πελάτες» (ΦΕΚ Β΄ 832/9.4.2013), ο οποίος αποτελεί τον μόνο Κώδικα, για τον οποίο δεν έχει αρμοδιότητα η ΡΑΕ αλλά ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Συνεπώς, η αρμοδιότητα της ΡΑΕ περιορίζεται στην ερμηνεία - εξειδίκευση του ΚΠΗΕ, μέσω της έκδοσης κατευθυντήριων οδηγιών μη δεσμευτικού χαρακτήρα, στην υποβολή γνωμοδοτήσεων προς το ΥΠΕΝ, την άσκηση εποπτείας επί της εφαρμογής του Κώδικα και την επίλυση καταγγελιών – αναφορών που υποβάλλονται στην Αρχή δυνάμει του άρθρου 24 του ν. 4001/2011.

Η παρακολούθηση και η εποπτεία της αγοράς λιανικής κινείται γύρω από δύο άξονες: (α) την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών, όπως ορίζονται στον ΚΠΗΕ, και (β) την τήρηση από τους Προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας των υποχρεώσεών τους εκ του κείμενου πλαισίου, ιδίως όσον αφορά στην καταβολή προς τους αρμόδιους Διαχειριστές των ρυθμιζόμενων χρεώσεων.

1. Εκπλήρωση από τους Προμηθευτές των υποχρεώσεών τους ως προς την προσήκουσα καταβολή των ρυθμιζόμενων χρεώσεων

Ως Ρυθμιζόμενες Χρεώσεις νοούνται οι χρεώσεις που επιβάλλονται σε όλους τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, το ύψος των οποίων έχει καθορισθεί νομοθετικά ή ρυθμιστικά, και προορίζονται για την κάλυψη υπέρτερων σκοπών δημοσίου συμφέροντος. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται:

(α) οι **Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ)**, που διασφαλίζουν την πρακτική εφαρμογή των συνταγματικών αρχών της ισότητας και της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Συγκεκριμένα, χάρη στις ΥΚΩ, επιτυγχάνεται η πρόσβαση στο αγαθό της ενέργειας των ευάλωτων καταναλωτών μέσω της χρηματοδότησης ειδικών τιμολογίων (Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο / ΚΟΤ, Τιμολόγιο Υπηρεσιών Αλληλεγγύης /ΤΥΑ). Επίσης, με τις ΥΚΩ υποστηρίζεται η ασφάλεια εφοδιασμού των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών και γίνεται εφικτή η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές τους, με τιμολογήσεις ίδιες με αυτές του Διασυνδεδεμένου Συστήματος. Η καταβολή των χρεώσεων ΥΚΩ πραγματοποιείται κατά τα οριζόμενα, ιδίως, στο άρθρο 55 του ν. 4001/2011, στο άρθρο 36 του ν. 4067/2012 και στον Κώδικα Διαχείρισης Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΚΔΕΔΔΗΕ), τον Κώδικα Διαχείρισης Μη

Διασυνδεδεμένων Νήσων (ΚΜΔΝ), το Εγχειρίδιο Εκκαθάρισης Αγοράς και το Εγχειρίδιο Διαχείρισης Μετρήσεων και Περιοδικής Εκκαθάρισης. Αρμόδιος Διαχειριστής του Λογαριασμού ΥΚΩ και των σχετικών συναλλαγών είναι ο ΔΕΔΔΗΕ.

(β) το **Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αερίων Ρύπων (ΕΤΜΕΑΡ)**, που υποστηρίζει τη διείσδυση της πράσινης ενέργειας, μέσω της κατάλληλης αποζημίωσης των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και συμβάλλει έτσι στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενεργειακή αυτάρκεια της Χώρας. Η καταβολή του ΕΤΜΕΑΡ διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Διαχειριστή ΑΠΕ και Εγγυήσεων Προέλευσης (ΚΔΑΠΕΕΠ) και αρμόδιος Διαχειριστής του Λογαριασμού του άρθρου 143 του ν. 4001/2011 και των σχετικών συναλλαγών είναι ο ΔΑΠΕΕΠ.

(γ) οι **Χρεώσεις Χρήσης Συστήματος (ΧΧΣ) και οι Χρεώσεις Χρήσης Δικτύου (ΧΧΔ)** αποτελούν, αντιστοίχως, το βασικό έσοδο του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας «ΑΔΜΗΕ Α.Ε.» και του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας «ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.». Με τις εν λόγω χρεώσεις υποστηρίζεται η άσκηση από τους Διαχειριστές των καθηκόντων τους, που συνίστανται στην ανάπτυξη, διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση του Συστήματος, υπό όρους ασφάλειας εφοδιασμού (βλ. αδιάλειπτη παροχή ενέργειας, διασύνδεση Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, απορρόφηση πράσινης ενέργειας κλπ.). Η καταβολή των ΧΧΣ και ΧΧΔ διενεργείται, αντιστοίχως, σύμφωνα με τον Κώδικα Διαχείρισης Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΚΔΣ) και τον Κώδικα Διαχείρισης Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΚΔΕΔΔΗΕ). Αρμόδιοι διαχειριστές των σχετικών συναλλαγών είναι, αντιστοίχως, ο ΑΔΜΗΕ και ο ΔΕΔΔΗΕ.

(δ) τα **Ανταποδοτικά Τέλη υπέρ ΡΑΕ**, που οφείλουν να καταβάλλουν όσοι ασκούν ενεργειακή δραστηριότητα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 του ν. 4001/2011 και την ΚΥΑ Δ5/ΗΛ/Β/Φ1/οικ. 591/12.01.2001 (ΦΕΚ Β΄ 43/22.01.2001). Δεδομένου ότι η ΡΑΕ είναι Ανεξάρτητη Αρχή, η οποία δεν χρηματοδοτείται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού (άρθρο 6 του ν. 4001/2011), η προσήκουσα καταβολή των Ανταποδοτικών Τελών είναι απολύτως αναγκαία για την οικονομική αυτάρκεια της Αρχής και τη δυνατότητά της να εκπληρώσει το έργο της. Σε αντίθεση με τις λοιπές ανωτέρω ρυθμιζόμενες χρεώσεις, η καταβολή των ανταποδοτικών τελών <u>δεν</u> επιβαρύνει τον τελικό καταναλωτή. Αρμόδιος διαχειριστής των σχετικών συναλλαγών

είναι ο ΑΔΜΗΕ, ο οποίος οφείλει να υπολογίζει, να συγκεντρώνει από τους Παραγωγούς και τους Προμηθευτές τα σχετικά ποσά και να τα αποδίδει στη ΡΑΕ εντός 15 ημερών από τη λήξη εκάστου έτους (βλ. την ανωτέρω ΚΥΑ).

Η ΡΑΕ, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι **οι εν λόγω ρυθμιζόμενες χρεώσεις συνδέονται εγγενώς με το δημόσιο συμφέρον**, όπως άλλωστε παγίως αναγνωρίζει η νομολογία, εξετάζει την προσήκουσα καταβολή τους σε συνεχή βάση. Από το δεύτερο εξάμηνο του 2020, εντατικοποιήθηκε ο ρυθμιστικός έλεγχος και η συστηματική παρακολούθηση των οικονομικών συναλλαγών των συμμετεχόντων των λιανικών αγορών, με την έκδοση επτά (7) ρυθμιστικών Αποφάσεων για κλήση σε έγγραφη ακρόαση προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας και τριών (3) αποφάσεων κλήσης σε έγγραφη ακρόαση Διαχειριστών, με αντικείμενο τη διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας αναφορικά με τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις, κατά την περίοδο από 30.11.2019 έως 31.10.2020. Οι ακροάσεις αυτές ολοκληρώθηκαν το 2021, με την επιβολή προστίμων σε 5 εταιρείες (ΔΕΗ, VOLTON, ΚΕΝ, VOLTERRA, ΕΛΤΑ), την επιβολή σύστασης σε μία εταιρεία (NOVAERA) και τη διαπίστωση της μη τέλεσης της αρχικώς αποδιδόμενης παράβασης σε έτερη εταιρεία (ΗΡΩΝ).

Εν συνεχεία, εντός του 2021, εξετάστηκε η συμμόρφωση των προμηθευτών ως προς την ανωτέρω υποχρέωσή τους κατά το χρονικό διάστημα από 30.11.2020 έως και 31.10.2021. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία των Διαχειριστών, η ΡΑΕ κάλεσε σε ακρόαση 11 Προμηθευτές Ηλεκτρικής Ενέργειας. Επί του παρόντος, εκκρεμεί η ολοκλήρωση της υποβολής από τις εταιρείες των απόψεών τους, προκειμένου για την αξιολόγηση της παράβασης και της επιβολής της προσήκουσας κύρωσης.

Ακολούθως, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιάζουσες συνθήκες κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2021, λόγω της αύξησης του ενεργειακού κόστους, της δυσχέρειας ανταπόκρισης των καταναλωτών και της μειωμένης ρευστότητας των Προμηθευτών, η Αρχή αναγνώρισε τη σκοπιμότητα υιοθέτησης εναλλακτικών προσεγγίσεων.

Έτσι, η ΡΑΕ πρόκρινε τη δημοσιοποίηση σε μηνιαία βάση των στοιχείων των Προμηθευτών που δεν διατηρούν ληξιπρόθεσμες οφειλές, καθώς και αυτών που διατηρούν μεν ληξιπρόθεσμες οφειλές αλλά έχουν συνάψει σχετικώς διακανονισμό και είναι συνεπείς στην εκπλήρωση των όρων του. Πρόκειται για την **πρωτοβουλία «Θετική Αναφορά»**. Η πρώτη Θετική Αναφορά αναρτήθηκε

στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ στις 24.3.2022[13]. Το εν λόγω μέτρο έχει λειτουργήσει ως θετικό κίνητρο για τους προμηθευτές, καθώς, αντιλαμβανόμενοι τη συσχέτιση της δημοσιοποίησης με την εν γένει φερεγγυότητά τους και τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα επιμέλειας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η ΔΕΗ εξόφλησε τις συσσωρευμένες οφειλές χρόνων.

Στο αμέσως προσεχές διάστημα η Θετική Αναφορά θα περιλαμβάνει και την απόδοση στη ΡΑΕ των οφειλόμενων ανταποδοτικών τελών, για τα οποία υπάρχει υστέρηση ήδη από το 2017. Ταυτόχρονα, η ΡΑΕ συλλέγει και εξετάζει την απόδοση από τους Προμηθευτές στους Δήμους των δημοτικών τελών και φόρων.

2. Προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών: Διαφάνεια χρεώσεων – Ρήτρα Αναπροσαρμογής – Προγνωστοποίηση σε περίπτωση μονομερούς τροποποίησης της σύμβασης – Διευκόλυνση αλλαγής Προμηθευτή (switching)

Η ΡΑΕ, σε άσκηση της αρμοδιότητάς της για την ερμηνεία – εξειδίκευση του κανονιστικού πλαισίου (Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας), που εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εξέδωσε την υπ' αρ. **409/2020 Απόφαση** «***Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διαφάνεια και την επαληθευσιμότητα των χρεώσεων στο ανταγωνιστικό σκέλος των τιμολογίων Χαμηλής Τάσης***». Ακολούθως, γνωμοδότησε για την εισαγωγή στον Κώδικα των ανωτέρω κατευθυντηρίων αρχών (βλ. την υπ' αριθμ. 5Α/2020 Γνωμοδότηση ΡΑΕ προς το ΥΠΕΝ για την τροποποίηση του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας).

Με την υπ' αρ. 409/2020 Απόφασή της, η ΡΑΕ μερίμνησε για την παροχή στους καταναλωτές ευρύτερου φάσματος επιλογών, επιβάλλοντας στους Προμηθευτές την υποχρέωση παροχής τουλάχιστον ενός σταθερού τιμολογίου. Περαιτέρω, η Αρχή τυποποίησε την ονομασία της Ρήτρας Αναπροσαρμογής και όρισε ότι η διακύμανσή της οφείλει να γίνεται βάσει ενός μόνο μεγέθους της αγοράς, το οποίο να είναι εύκολα προσβάσιμο και επαληθεύσιμο από τον μέσο καταναλωτή. Επιπροσθέτως, η ΡΑΕ τυποποίησε τη μεθοδολογία της Ρήτρας Αναπροσαρμογής ώστε να είναι σαφέστερος και περισσότερος κατανοητός ο υπολογισμός της. Τέλος, η ΡΑΕ συνέστησε να καθορίζεται η «περιοχή ασφαλείας», δηλαδή το εύρος τιμών πέραν

[13] https://www.rae.gr/anakoinoseis/28586/

του οποίου αναπροσαρμόζεται η Χρέωση Προμήθειας, κατά τέτοιον τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η ανάγκη ενεργοποίηση του μηχανισμού αναπροσαρμογής.

Επιπροσθέτως, η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη το έλλειμμα διαφάνειας και κατανόησης στην αγορά και αποσκοπώντας στην ενίσχυση της ευχερούς κατανόησης, της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας προσφορών και τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας, εξέδωσε την υπ' αρ. **967/2021 Απόφασή** της «***Κατευθυντήριες Οδηγίες για την υιοθέτηση πρότυπου εγγράφου «Αίτησης Προσφοράς Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας ΧΤ» και υποδείγματος «Λογαριασμού Κατανάλωσης ΧΤ» προκειμένου για την ενδυνάμωση των καταναλωτών και την ενίσχυση των αρχών της διαφάνειας, της ευχερούς κατανόησης και της συγκρισιμότητας, σε προσυμβατικό και συμβατικό πλαίσιο***». Με την εν λόγω απόφασή της, η ΡΑΕ καθόρισε, αφενός πρότυπο έγγραφο, βάσει του οποίου δέον να γίνεται η προσυμβατική ενημέρωση των καταναλωτών, καθώς και υπόδειγμα λογαριασμού κατανάλωσης. Ακολούθως, προσφάτως, η ΡΑΕ, με την υπ' αρ. **389/2022 επικαιροποίησε** τα σχετικά πρότυπα, διευκρινίζοντας ιδίως το ζήτημα των «bundled services», δηλαδή της συνδυασμένης παροχής ενέργειας με άλλες υπηρεσίες ενεργειακές (π.χ. ηλεκτροκίνηση, εξοικονόμηση ενέργειας) ή μη (π.χ. τεχνικές) αλλά και προϊόντα (κουπόνια, δωροκάρτες κλπ.). Επιπλέον, η ΡΑΕ, με την πλέον πρόσφατη απόφασή της, έκρινε σκόπιμη τη δημοσιοποίηση «Θετικής Αναφοράς», σε μηνιαία βάση, των Προμηθευτών που εκουσίως υιοθετούν τα ανωτέρω υποδείγματα. Η πρώτη Θετική Αναφορά θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ τον Ιούνιο 2022 και εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη συμμόρφωση των Προμηθευτών και, κατ' επέκταση, στην αύξηση του επιπέδου διαφάνειας στην αγορά λιανικής.

Πέραν του ανωτέρω θετικού κινήτρου, η Αρχή εκκίνησε διαδικασία επιβολής κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4001/2011, αποφασίζοντας την κλήση σε ακρόαση 12 προμηθευτών για λόγους παράβασης της αρχής της διαφάνειας σε σχέση με τη Ρήτρα Αναπροσαρμογής.

Περαιτέρω, σε σχέση με την πρακτική των Προμηθευτών να προβαίνουν σε μονομερή τροποποίηση των όρων των συμβάσεων, καταργώντας τα σταθερά τιμολόγια ή/και μεταβάλλοντας τη μεθοδολογία της Χρέωσης Προμήθειας, η Αρχή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά

με την ερμηνεία της επί των διατάξεων του Κώδικα Προμήθειας[14]. Συναφώς, επισημάνθηκε ότι **όριο στην ελευθερία των Προμηθευτών να τροποποιούν μονομερώς τους συμβατικούς όρους,** ώστε να διασφαλίζεται η κοστοστρέφεια των τιμολογίων (Παράρτημα ΙΙ του ΚΠΗΕ) και η βιωσιμότητά τους, **αποτελεί το δικαίωμα προγνωστοποίησης** των καταναλωτών. Ως προγνωστοποίηση ορίζεται η υποχρέωση των Προμηθευτών να ειδοποιούν ατομικώς τους καταναλωτές, με διακριτή επιστολή, για τις επικείμενες τροποποιήσεις εξήντα (60) ημέρες πριν την εφαρμογή τους, υπενθυμίζοντας το δικαίωμά τους να προβαίνουν αζημίως σε καταγγελία της σύμβασης. Σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου της προγνωστοποίησης, οι χρεώσεις προμήθειας παραμένουν αμετάβλητες.

Στη βάση των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία εκ των παραπόνων των καταναλωτών, η ΡΑΕ έχει εκκινήσει τη **διαδικασία επιβολής κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4001/2011, αποφασίζοντας την κλήση σε ακρόαση 11 προμηθευτών για την παραβίαση του δικαιώματος του καταναλωτή σε προσήκουσα προγνωστοποίηση.** Επιπλέον, η Αρχή, σε συνέχεια της Απόφασης ΣτΕ 1888/2020, με την οποία ακυρώθηκε η υπ' αρ. ΑΠΕΗΛ/Γ/Φ1/οικ.177367/2016 υπουργική απόφαση για την τροποποίηση του άρθρου 42 ΚΠΗΕ γνωμοδότησε για την εφαρμογή του δικαιώματος του Προμηθευτή σε αλλαγή προμηθευτή, υπό την ειδική περίσταση της ύπαρξης ληξιπρόθεσμων οφειλών. Συγκεκριμένα, η ΡΑΕ, κατόπιν εκτενούς δημόσιας διαβούλευσης αλλά και επισκόπησης των πρακτικών των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στάθμισε την ανάγκη αποφυγής στρεβλώσεων και καταχρηστικών πρακτικών τόσο από πλευράς πελατών (debt hopping) όσο και από πλευράς προμηθευτών (debt blocking) εισηγούμενη την ισορροπημένη προστασία του δικαιώματος επιλογής / αλλαγής Προμηθευτή ("switching").

Ακόμη, η Αρχή συνεργάζεται με το Υπουργείο για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2019/944. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΡΑΕ έχει τοποθετηθεί για το δικαίωμα δωρεάν λήψης έγχαρτων λογαριασμών αλλά και για την αποτελεσματική εφαρμογή της ελευθερίας επιλογής / **αλλαγής Προμηθευτή ("switching"), χωρίς δυσανάλογους περιορισμούς που καταλήγουν να περιορίζουν την εφαρμογή του εν λόγω δικαιώματος.** Σε αυτό το πλαίσιο, η ΡΑΕ εισηγείται την

[14] https://www.rae.gr/%CE%BC%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF/28492/

υιοθέτηση της αρχής της Οδηγίας 2019/944 (άρθρο 12) περί του επιτρεπτού της επιβολής ρήτρας πρόωρης αποχώρησης, , κατ' εξαίρεση και κατά παρέκκλιση, μόνο στις συμβάσεις σταθερής τιμής και ορισμένου χρόνου. Σε αυτήν τη βάση, η επιβολή από τους Προμηθευτές ρητρών σε συμβάσεις κυμαινόμενης τιμολόγησης ήδη τελεί σε δυσαρμονία με τα δεσμευτικώς οριζόμενα στο ενωσιακό πλαίσιο.

Τέλος, η Αρχή συνέδραμε καθοριστικά **στον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων για τη χορήγηση επιδότησης** στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας. Σχετικώς, η ΡΑΕ παρείχε οδηγίες για την επισήμανση της εν λόγω επιδότησης ως παρεχόμενης από την Πολιτεία, καθώς και τον διαφανή υπολογισμό της. Περαιτέρω, οι υπηρεσίες της ΡΑΕ συνέλεξαν από τους Προμηθευτές στοιχεία περί του τρόπου μετακύλισής της στους καταναλωτές, επαλήθευσαν την ορθότητα των σχετικών μεγεθών και κατεύθυναν τις αναγκαίες διορθωτικές εκκαθαρίσεις. Η εν λόγω διαδικασία εφαρμόζεται σε συνεχή βάση.

3. Ενδυνάμωση του καταναλωτή – Διαδικτυακές εφαρμογής για τη συγκρισιμότητα των τιμολογίων, την επαλήθευση των χρεώσεων και την υποβολή παραπόνων

Η ΡΑΕ, αποσκοπώντας στην ενδυνάμωση του καταναλωτή, δημιούργησε τα κάτωθι καινοτόμα εργαλεία, τα οποία προσφέρονται δωρεάν:

(α) Εργαλείο Σύγκρισης Τιμών

Στη βάση των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και προκειμένου να ενισχυθεί η δυνατότητα του καταναλωτή να προβαίνει σε ενημερωμένη – ενσυνείδητη επιλογή του πλέον συμφέροντος – βάσει των δικών του χαρακτηριστικών κατανάλωσης – προμηθευτή και προϊόντος, η ΡΑΕ, υιοθέτησε την πρακτική υλοποίησης ανεξάρτητου «**Εργαλείου Σύγκρισης Τιμών**» Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου. Ο σχεδιασμός του Εργαλείου ολοκληρώθηκε εντός του 2020, έχοντας συγκεντρωμένα, σε έναν κοινό ιστότοπο και με κοινές προδιαγραφές, συνολικά 387 ενεργειακά προϊόντα (275 προϊόντα ηλεκτρικής ενέργειας και 112 προϊόντα φυσικού αερίου). Από τις 09.12.2020, το Εργαλείο τέθηκε στη διάθεση του καταναλωτικού κοινού μέσω της ιστοσελίδας www.energycost.gr και η λειτουργία του θα παρακολουθείται διαρκώς από την Αρχή.

(β) Εργαλείο Υποβολής Παραπόνων - myRAE

Η Αρχή, κατά το έτος 2021, έγινε αποδέκτης σημαντικού αριθμού αναφορών και παραπόνων από καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας υποβολής ερωτημάτων – αιτημάτων και παραπόνων, η ΡΑΕ προχώρησε στην δημιουργία μίας ηλεκτρονικής εφαρμογής υποβολής παραπόνων η οποία ονομάστηκε myRAE και βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση https://my.rae.gr. Το MyRAE είναι μία πλατφόρμα ειδικά αναπτυγμένη για να μπορούν οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας εύκολα και γρήγορα να υποβάλουν τα αιτήματα – παράπονά τους προς τον πάροχο/διαχειριστή που τους εξυπηρετεί. Τα αιτήματα/παράπονα γνωστοποιούνται αυτομάτως στον υπεύθυνο φορέα προκειμένου να διευθετηθούν άμεσα και αποτελεσματικά. Η ΡΑΕ είναι αυτομάτως ενήμερη και παρακολουθεί την ανταπόκρισή των παρόχων/διαχειριστών επί των αιτημάτων των καταναλωτών, ιδίως ως προς τον χρόνο και την ποιότητα της απάντησής τους. Συναφώς, η ΡΑΕ δύναται να παρεμβαίνει στην επικοινωνία και επίσης δύναται να δημοσιοποιεί στην ιστοσελίδα της συγκεντρωτικά στοιχεία για τα υποβληθέντα αιτήματα – παράπονα.

(γ) Τέλος, η ΡΑΕ δρομολογεί τη θέση στη διάθεση των καταναλωτών εργαλείου που θα επιτρέπει την επαλήθευση των χρεώσεων των κυμαινόμενων τιμολογίων.

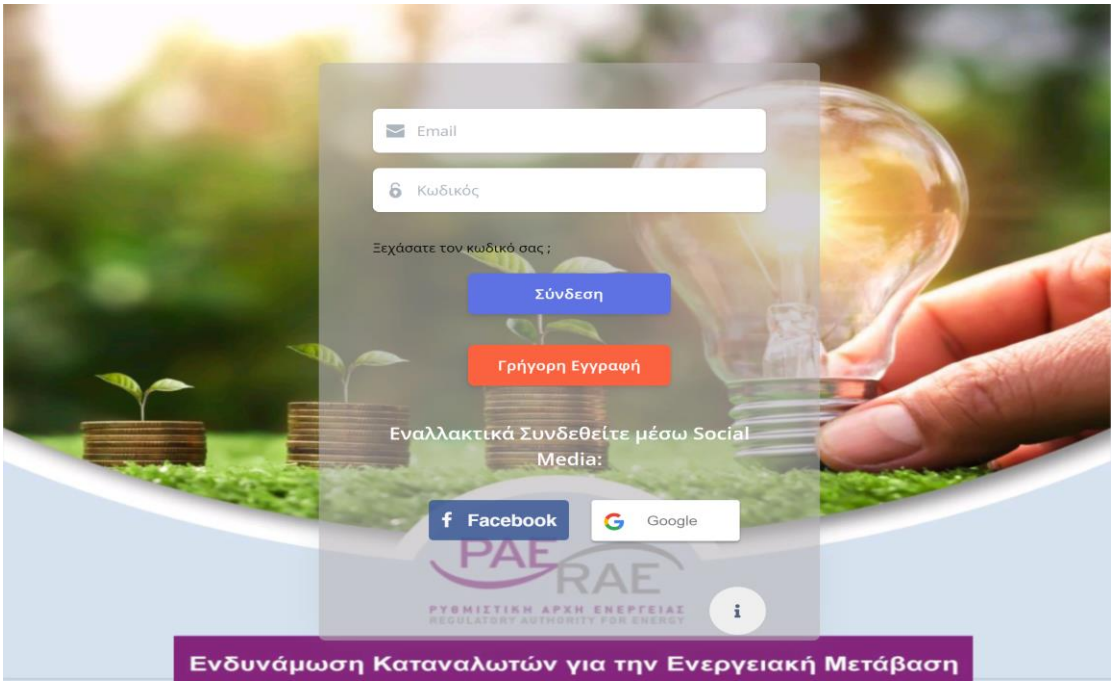

4. Εργαλεία Εποπτείας της Λιανικής

Η ΡΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της για την εν γένει παρακολούθηση και εποπτεία της αγοράς ενέργειας, ολοκλήρωσε την ανάπτυξη του «**Χρηματοοικονομικού εργαλείου παρακολούθησης συμμετεχόντων των λιανικών αγορών**» (Retail Monitoring Tool), με τη συνοδεία βοηθητικών εγχειριδίων χρήσης, τα οποία κοινοποιήθηκαν στους αρμόδιους φορείς (Προμηθευτές και Διαχειριστές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου).

Εργαλεία Παρακολούθησης των Οικονομικών Αποτελεσμάτων και χρεοπιστώσεων της Λιανικής

1. Επεκτείνεται το εργαλείο παρακολούθησης των συγκεντρωτικών στοιχείων με τα Οικονομικά Αποτελέσματα, όπως τα αποστέλλουν οι Προμηθευτές.
2. Αναπτύσσεται Βάση Δεδομένων με όλα τα στοιχεία τιμολόγησης από τους Προμηθευτές, ώστε να μπορεί να γίνεται αναλυτικός υπολογισμός και επιβεβαίωση όλων των επιμέρους χρεώσεων
    - Ανταγωνιστικό σκέλος (Βασική Χρέωση Προμήθειας, Ρήτρα αναπροσαρμογής, Πάγιο)
        - Εκπτώσεις, λοιπές ενεργειακές χρεώσεις
    - Ρυθμιζόμενες Χρεώσεις (ΧΧΣ, ΧΧΔ, ΥΚΩ, ΕΤΜΕΑΡ, Τέλος ΡΑΕ)
    - Επιδότηση από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης
    - Δημοτικά τέλη (συνολικά ποσά, όχι αναλυτικός υπολογισμός)

Ενεργειακός Διαμεσολαβητής

Η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα για την επίλυση αστικών διαφορών μεταξύ καταναλωτών και Προμηθευτών/Διαχειριστών. Οι πιο πολλές Ρυθμιστικές Αρχές στην Ευρώπη (π.χ. OFGEM, CRE) δεν δέχονται καν παράπονα, αλλά παραπέμπουν στον Συνήγορο του Καταναλωτή. Στη ΡΑΕ θεωρήσαμε ότι η αυτοματοποίηση υποβολής παραπόνων και η εποπτεία τους βελτιώνει την εξυπηρέτηση των καταναλωτών και το ρυθμιστικό έργο της Αρχής.

Σε περίπτωση που ένας καταναλωτής δεν ικανοποιηθεί από την απάντηση του Προμηθευτή/Διαχειριστή σε ένα παράπονο, τότε πρακτικά έχει 2 επιλογές:

- Καταγγελία στη ΡΑΕ για θέματα όμως αμιγώς ρυθμιστικά π.χ. παραβίαση άρθρου του Κώδικα Προμήθειας (όχι αστικών διαφορών)
- Διευθέτηση αστικής διαφοράς σε δικαστήρια/διαμεσολάβηση

Διερευνούμε τη θεσμοθέτηση Ενεργειακού Διαμεσολαβητή υπό την αιγίδα της ΡΑΕ, όπου ένας Καταναλωτής θα μπορεί (χωρίς κόστος) να προσφύγει για επίλυση διαφοράς.

Κρίσιμα θέματα προς διερεύνηση:

- Το κόστος για τη λειτουργία του Διαμεσολαβητή (και η κάλυψή του)
- Η εθελοντική συμμετοχή των Προμηθευτών και Διαχειριστών.

Θα είναι αποκλειστικά ONLINE Εφαρμογή ως επέκταση του MyRAE

Γ. Δίκτυα Ηλεκτρικής Ενέργειας

1. Έγκριση Ρυθμιζόμενων Χρεώσεων

Αναφορικά με τις μη ανταγωνιστικές δραστηριότητες **Δικτύων Μεταφοράς και Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας**, η ΡΑΕ έχει ως βασική κατά νόμο αρμοδιότητα την εφαρμογή ρυθμιστικών μέτρων, ούτως ώστε να διασφαλίζονται αφ' ενός η πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων στα Δίκτυα και η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, αφ' ετέρου η προστασία των συμφερόντων των τελικών καταναλωτών, ιδίως σε σχέση με τη διαμόρφωση του κόστους που ανακτάται μέσω των τιμολογίων και τη διαφάνεια των τιμολογίων, έτσι ώστε να μην πλήττονται υπέρμετρα από τα επίπεδα των σχετικών χρεώσεων που επιβάλλονται σε αυτούς.

Σύμφωνα με την υφιστάμενη κάθε φορά μεθοδολογία, ο υπολογισμός των χρεώσεων που πρέπει να πληρώνουν κατ' έτος οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας για τη χρήση των δικτύων (Σύστημα Μεταφοράς και Δίκτυο Διανομής), προκειμένου να επιτυγχάνονται οι παραπάνω στόχοι, περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

α. Καθορισμό αναλυτικής μεθοδολογίας για την εκτίμηση του εύλογου Επιτρεπόμενου και Απαιτούμενου Εσόδου κάθε έτους της Ρυθμιστικής Περιόδου, δηλαδή του εσόδου που, κατά τη ΡΑΕ, πρέπει να ανακτήσει ο Διαχειριστής. Ο υπολογισμός του Επιτρεπόμενου Εσόδου γίνεται πριν την έναρξη της Ρυθμιστικής Περιόδου (τετραετής περίοδος), λαμβάνοντας υπ' όψη τις εκτιμώμενες ετήσιες λειτουργικές δαπάνες και αποσβέσεις επί των παγίων στοιχείων, καθώς και την απόδοση επί της Ρυθμιζόμενης Περιουσιακής Βάσης (ΡΠΒ). Το Απαιτούμενο Έσοδο του Διαχειριστή εγκρίνεται εντός της Ρυθμιστικής Περιόδου και για κάθε έτος αυτής βάσει: α) του Επιτρεπόμενου Εσόδου για το έτος αυτό β) των υποανακτήσεων ή υπερανακτήσεων των εσόδων από προμηθευτές κατά τα προηγούμενα έτη (απόδοση χρεώσεων καταναλωτών), γ) των αναγκαίων εκκαθαρίσεων λόγω αποκλίσεων σε επενδύσεις ή /και λειτουργικές δαπάνες προηγούμενων ετών, δ) εσόδων από λοιπές δραστηριότητες του Διαχειριστή και ε) λοιπών άλλων εκκαθαρίσεων βάσει της εγκεκριμένης μεθοδολογίας Απαιτούμενου Εσόδου.

β. Προσδιορισμό του Απαιτούμενου Εσόδου (κόστος δικτύου) για το συγκεκριμένο έτος.

γ. Επιμερισμό, με κατά το δυνατόν δίκαιο και εύλογο τρόπο, του απαιτούμενου ως άνω εσόδου μεταξύ όλων των κατηγοριών καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας.

δ. Ο προϋπολογισμός του Απαιτούμενου Εσόδου και οι μοναδιαίες Χρεώσεις Χρήσης εγκρίνονται από τη ΡΑΕ (άρθρο 140 του ν. 4001/2011), βάσει προϋπολογιστικής έκθεσης που συντάσσουν οι Διαχειριστές του ΕΣΜΗΕ και ΕΔΔΗΕ σε ετήσια βάση, σύμφωνα με μεθοδολογίες και εγχειρίδια εφαρμογής που θεσπίζονται με αποφάσεις ΡΑΕ.

Αναφορικά με τις ρυθμιζόμενες δραστηριότητες **Δικτύων Μεταφοράς και Διανομής Φυσικού Αερίου**, η ΡΑΕ έχει ως βασική αρμοδιότητα να διασφαλίζεται η πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων, η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και η προστασία των καταναλωτών, ιδίως σε σχέση με τη διαφάνεια στη διαδικασία διαμόρφωσης του Απαιτούμενου Εσόδου και των τιμολογίων.

Ο υπολογισμός των τιμολογίων που πρέπει να πληρώνουν κατ' έτος οι καταναλωτές φυσικού αερίου για τη χρήση των δικτύων (Σύστημα Μεταφοράς και Δίκτυο Διανομής), προκειμένου να επιτυγχάνονται οι παραπάνω στόχοι, περιλαμβάνει:

α. Καθορισμό αναλυτικής μεθοδολογίας (Κανονισμός Τιμολόγησης) για την εκτίμηση του εύλογου εσόδου κάθε έτους της Ρυθμιστικής Περιόδου. Ο υπολογισμός του Εσόδου γίνεται πριν την έναρξη της Ρυθμιστικής Περιόδου (τετραετής περίοδος), λαμβάνοντας υπ' όψη τις εκτιμώμενες ετήσιες λειτουργικές δαπάνες και αποσβέσεις επί των παγίων στοιχείων, καθώς και την απόδοση επί της Ρυθμιζόμενης Περιουσιακής Βάσης (ΡΠΒ). Εντός της Ρυθμιστικής Περιόδου και σύμφωνα με τις διατάξεις του υφιστάμενου Κανονισμού Τιμολόγησης για κάθε ρυθμιζόμενη δραστηριότητα γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές και εκκαθαρίσεις σε σχέση με τις αρχικά εγκεκριμένες παραμέτρους του εσόδου (υπολογισμός Ανακτήσιμης Διαφοράς).

β. Επιμερισμό, με κατά το δυνατόν δίκαιο και εύλογο τρόπο, του ως άνω εσόδου μεταξύ όλων των κατηγοριών καταναλωτών φυσικού αερίου.

Ο προϋπολογισμός του Απαιτούμενου Εσόδου και τα Τιμολόγια εγκρίνονται από τη ΡΑΕ (άρθρο 88 του ν. 4001/2011), βάσει προϋπολογιστικής έκθεσης που συντάσσουν οι Διαχειριστές.

Έλεγχος κοστοστρέφειας των δαπανών των διαχειριστών, μέσω διερεύνησης δαπανών των Διαχειριστών με Ορκωτούς Ελεγκτές.

WACC / Premium

Τεχνοκρατική προσέγγιση βάσει των σύγχρονων ευρωπαϊκών πρακτικών – Σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Τεκμηρίωση πρόσθετου εσόδου (premium) κατόπιν ανάλυσης του οφέλους ενός έργου (CBA / Cost Benefit Analysis) σύμφωνα με στέρεη – αντικειμενική μεθοδολογία.

2. Κινητροδότηση Διαχειριστών

Παράλληλα, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην **θεσμοθέτηση νέων μεθοδολογιών στον καθορισμό του απαιτούμενου εσόδου και των τιμολογίων**, με στόχο την υιοθέτηση των πλέον σύγχρονων πρακτικών για τη βελτιστοποίηση της αποδοτικότητας των δικτύων και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ειδικότερα:

- Με την Απόφαση 1431/2020, η ΡΑΕ ενέκρινε μεθοδολογία υπολογισμού του Επιτρεπόμενου και Απαιτούμενου Εσόδου ΕΔΔΗΕ. Η Αρχή, με την εν λόγω απόφαση, έθεσε ως βασικούς στόχους: α) την προστασία των Χρηστών του Δικτύου ώστε το κόστος λειτουργίας και ανάπτυξης αυτού να είναι εύλογο, β) την παροχή επαρκούς βεβαιότητας στον Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ ώστε να διαθέτει τα αναγκαία κεφάλαια για την κάλυψη των εύλογων λειτουργικών δαπανών και την υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων, γ) τη διαμόρφωση ενός σταθερού πλαισίου διαφάνειας για τον καθορισμό του εσόδου του ΕΔΔΗΕ και δ) την παροχή κινήτρων στον Διαχειριστή ώστε να βελτιώνονται η αποδοτικότητα του Δικτύου και η ποιότητα των υπηρεσιών προς τους Χρήστες του ΕΔΔΗΕ.
- Ως μέρος της ως άνω μεθοδολογίας, με την Απόφαση 1432/2020, η Αρχή ενέκρινε Κανονισμό με τον οποίο προσδιορίζονται οι λεπτομέρειες του **μηχανισμού κινήτρου** προς τον Διαχειριστή του Δικτύου για τον περιορισμό των απωλειών δικτύου. Ο μηχανισμός διαμορφώνεται με τρόπο ώστε να παρέχεται κίνητρο στον Διαχειριστή Δικτύου για συνεχείς και διατηρήσιμες μειώσεις στις απώλειες, σε όλη τη διάρκεια της ρυθμιστικής περιόδου, ενώ περιλαμβάνει πρόνοιες για την προστασία του εσόδου του Διαχειριστή αλλά και τον περιορισμό της αύξησης των χρεώσεων χρήσης, μέσω ορίων που τίθενται στο ετήσιο και στο συνολικό ποσό που δύναται να ενσωματώνεται στο Απαιτούμενο Έσοδο από την εφαρμογή του κινήτρου. Συνεπώς, η ρύθμιση επιμερίζει άμεσα μέρος του οφέλους/ζημίας από μία μείωση/αύξηση των απωλειών, στους χρήστες του Δικτύου.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα μηνύματα από την αγορά αλλά και τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια (διείσδυση ΑΠΕ, αλλαγή καμπύλης φορτίου Συστήματος), η ΡΑΕ

εκκίνησε τη διαδικασία επικαιροποίησης των μεθοδολογιών για τον υπολογισμό των Χρεώσεων Χρήσης του Συστήματος, με απώτερο στόχο αφενός την κατά το δυνατό ορθότερη εφαρμογή της αρχής της κοστοστρέφειας και την παροχή αποτελεσματικότερων σημάτων στους χρήστες (αύξηση της προβλεψιμότητας των χρεώσεων, σταθερότητα του πλαισίου, αξιοποίηση ωριαίων μετρητών), και αφετέρου τον περιορισμό των φορτίων αιχμής και κατ' επέκταση τη μείωση των αναγκών ενίσχυσης του Συστήματος και του μακροχρόνιου κόστους του Συστήματος, προς όφελος όλων των χρηστών του.

3. Αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ανταποδοτικότητας

Η αρχή αυτή αφορά την ανάληψη από τους Διαχειριστές επενδύσεων ή/και μη ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που οι εν λόγω επενδύσεις ή ρυθμιζόμενες δραστηριότητες χρηματοδοτούνται μέσω των εσόδων που αποκομίζει ο Διαχειριστής από τη μονοπωλιακή του δραστηριότητα, τότε το όποιος όφελος («κέρδη») θα ελαφρύνει τις Χρεώσεις Χρήσης (Συστήματος / Δικτύου) που καταβάλλουν οι καταναλωτές. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι διαχειριστές επιλέξουν να υιοθετήσουν το ευρωπαϊκό μοντέλο της σύστασης διακριτών θυγατρικών εταιρειών και της χρηματοδότησης μέσω αυτών των άλλων δραστηριοτήτων τους, τότε προφανώς τα κέρδη θα παραμένουν στις «τρίτες» αυτές εταιρείες. Οι Διαχειριστές είναι απολύτως ελεύθεροι να επιλέξουν μοντέλο επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Κύρωση για μη τήρηση δεσμευτικών χρονοδιαγραμμάτων που τίθενται στα Προγράμματα Ανάπτυξης

Σε αυτό το πλαίσιο, εγγράφεται η επιβολή προστίμου 5 εκ. € στον ΑΔΜΗΕ για (α) τη μη υλοποίηση του Δυτικού Διαδρόμου κατά το οριζόμενο χρονοδιάγραμμα, (β) την επί μακρόν παράλειψη της υποχρέωσής του ενημέρωσης της ΡΑΕ και (γ) τη μη επεξεργασία εναλλακτικού σχεδίου (Απόφαση ΡΑΕ 345/2021)

Δ.Τομέας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

1. Αδειοδότηση ΑΠΕ

Ο νόμος 4685/2020 που δημοσιεύτηκε τον Μάιο του 2020 επέφερε ριζικές μεταρρυθμίσεις στη διαδικασία αδειοδότησης έργων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, αντικαθιστώντας την Άδεια Παραγωγής με Βεβαίωση Παραγωγού. Βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 18 του νόμου, η ΡΑΕ εκπόνησε και εισηγήθηκε στο ΥΠΕΝ **Κανονισμό Βεβαιώσεων Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ**. Η πρόταση της Αρχής (Γνωμοδότηση 11/2020) υιοθετήθηκε στο σύνολό της από το Υπουργείο.

Παράλληλα, ανέπτυξε πληροφοριακό σύστημα - που πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου και του Κανονισμού – με διαλειτουργικότητα με το taxisnet, τον γεωπληροφοριακό χάρτη της ΡΑΕ, το σύστημα ΔΙΑΣ για αυτοματοποιημένη πληρωμή παραβόλων, το σύστημα του ΔΑΠΕΕΔ για προέγκριση της αίτησης, και αυτόματη έκδοση της Βεβαίωσης και ανάρτηση της τελικής Βεβαίωσης στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ, κατόπιν της αξιολόγησης από την Αρχή.

Η πρώτη εφαρμογή του νέου συστήματος εφαρμόστηκε στον κύκλο αιτήσεων του Δεκεμβρίου 2020, οπότε υποβλήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων, τόσο σε πλήθος όσο και σε ισχύ, στην 20ετή ιστορία της ΡΑΕ: 1864 νέες αιτήσεις για έργα συνολικής ισχύος 45,5 GW. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του 2020, η ΡΑΕ άσκησε τις αρμοδιότητές της για την έκδοση αποφάσεων περί αδειών στον Τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας εκδίδοντας συνολικά 1.656 πράξεις (Άδειες Παραγωγής, Βεβαιώσεις Παραγωγής, Βεβαιώσεις Παραγωγού και Άδειες Φορέων Σωρευτικής Εκπροσώπησης Παραγωγών ΑΠΕ – ΦοΣΕ). Αντίστοιχα για το 2021, το πλήθος των αποφάσεων ανά κατηγορία αδειοδοτικής δραστηριότητας παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα.

	Πλήθος
Αποφάσεις χορήγησης αδειών παραγωγής (ΑΠΕ & ΣΗΘΥΑ)	19
Βεβαιώσεις Παραγωγού (νέες αιτήσεις)	2236
Απορριπτικές αποφάσεις επί αιτήσεων για χορήγηση άδειας παραγωγής/βεβαίωσης παραγωγού	69
Αποφάσεις μεταβίβασης/τροποποίησης βεβαιώσεων παραγωγού	1012
Βεβαιώσεις Παραγωγού σε αντικατάσταση άδειας παραγωγής λόγω μεταβίβασης/τροποποίησης	705

Αποφάσεις παράτασης της διάρκειας ισχύος αδειών παραγωγής σε εφαρμογή της Απόφαση ΡΑΕ 517/2016	25
Αποφάσεις ανάκλησης βεβαιώσεων παραγωγού	19
Αποφάσεις επί αιτήσεων αναθεώρησης	66
Σύνολο	**4151**

Συνολικά, η αδειοδότηση μονάδων ΑΠΕ από τη ΡΑΕ αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΕΡΓΑ Α.Π.Ε. ΜΕ ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ / ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΑΝΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ[1]

Τεχνολογία	**Αιολικά**		**Φωτοβολταϊκά[2]**		**ΜΥΗΕ**		**Βιομάζα**		**Γεωθερμία**		**Υβριδικά**		**Ηλιοθερμικά**		**Σύνολο**	
Περιφέρεια	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)	Πλήθος	Ισχύς (MW)
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	394	5914,44	280	5143,80	26	50,82	19	62,71	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**719**	**11171,8**
Αττική	38	598,18	31	390,93	3	2,62	3	36,98	0	0,00	1	0,08	3	6,00	**79**	**1034,8**
Βόρειο Αιγαίο	62	1572,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	8,00	23	96,59	0	0,00	**86**	**1677,1**
Δυτική Ελλάδα	138	2058,90	181	3169,84	83	180,89	4	12,20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**406**	**5421,8**
Δυτική Μακεδονία	134	2440,96	336	11023,40	65	155,04	6	45,82	0	0,00	0	0,00	34	84,50	**575**	**13749,7**
Ήπειρος	70	1311,45	59	1263,92	98	218,72	8	18,30	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**235**	**2812,4**
Θεσσαλία	118	1996,64	662	19153,80	77	140,31	23	85,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**880**	**21375,9**
Ιονίων Νήσων	10	132,70	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,48	0	0,00	**12**	**133,2**
Κεντρική Μακεδονία	119	1775,79	592	8845,78	91	122,89	28	99,89	0	0,00	2	0,12	0	0,00	**832**	**10844,5**
Κρήτη	100	2105,75	0	0,00	1	0,30	1	1,50	0	0,00	62	663,44	2	122,00	**166**	**2893,0**
Νότιο Αιγαίο	70	2130,52	0	0,00	0	0,00	1	2,50	0	0,00	92	417,33	0	0,00	**163**	**2550,3**
Πελοπόννησος	147	2453,87	146	1173,80	23	60,93	4	17,03	0	0,00	0	0,00	6	10,80	**326**	**3716,4**
Στερεά Ελλάδα	639	8731,36	385	9056,51	88	160,30	2	5,26	0	0,00	3	8,23	0	0,00	**1117**	**17961,7**
Σύνολο	**2039**	**33223,0**	**2672**	**59221,8**	**555**	**1092,8**	**99**	**387,3**	**1**	**8,0**	**185**	**1186,3**	**45**	**223,3**	**5596**	**95342,5**

[1] Όπως προκύπτει από την παρακολούθηση που διενεργείται από τη Ρ.Α.Ε. στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της

[2] Δεν συμπεριλαμβάνονται έργα ισχύος μικρότερης του 1 MW για τα οποία δεν απαιτείται η έκδοση άδειας παραγωγής σύμφωνα τις διατάξεις του ν.3851/2010

Τέλος, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 164 του ν. 4759/2020 (ΦΕΚ Α'245/9.12.20), δρομολογεί την ανάπτυξη γεωπληροφοριακών χαρτών, στους οποίους θα αποτυπώνονται οι περιοχές αποκλεισμού, οι

ζώνες ασυμβατότητας και οι ζώνες που προκύπτουν από τις προβλεπόμενες αποστάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Σχετικώς, ανατέθηκαν μελέτες για τις περιοχές Βόρειας Ελλάδας, Νότιας Ελλάδας και Λοιπής Ελλάδας (Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων). Τα παραδοτέα διαβιβάστηκαν στο ΥΠΕΝ τον Σεπτέμβριο 2021 και εκ νέου τον Οκτώβριο 2021, ώστε να γίνει ο έλεγχος της ορθότητάς τους και να επιβεβαιωθεί ότι πληρούν τα προβλεπόμενα στο ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ.

Με την ανάρτηση στον γεωπληροφοριακό χάρτη της ΡΑΕ τωνπεριοχών αποκλεισμού και ασυμβατότητας για τις αιολικές και φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις, η ΡΑΕ θα δύναται να ασκεί την αδειοδοτική της αρμοδιότητα, λαμβάνοντας υπόψη δεδομένα τα οποία έως τώρα αξιολογούνταν σε μεταγενέστερο στάδιο κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Κατά αυτόν τον τρόπο, θα ενισχυθεί το κύρος της αδειοδότησης των ΑΠΕ, καθώς οι ιδιαιτερότητες των περιοχών θα λαμβάνονται υπόψη εξαρχής, αποφεύγοντας την πρόκληση εντάσεων σε τοπικό επίπεδο, την άσκοπη δέσμευση ενεργειακού χώρου και την αλυσιτελή δαπάνη ανθρώπινων και οικονομικών πόρων τόσο από επενδυτές όσο και από δημόσιες αρχές. Ως εκ τούτου, η επικείμενη ενημέρωση του Γεωπληροφοριακού Χάρτη θα προωθήσει τη νομική ασφάλεια ως προς την έκδοση Βεβαιώσεων ΑΠΕ και θα συμβάλλει στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης προς τις ΑΠΕ, που αποτελούν μονόδρομο για το μέλλον του ενεργειακού μας συστήματος.

2. Ανταγωνιστικές Διαδικασίες

Εντός του 2020, η ΡΑΕ γνωμοδότησε δύο φορές προς το ΥΠΕΝ με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία του νέου καθεστώτος στήριξης των ΑΠΕ, στο πλαίσιο της συνεχούς βελτίωσης των διαδικασιών για την ομαλότερη διενέργεια των ανταγωνιστικών διαδικασιών, προς όφελος των καταναλωτών. Συγκεκριμένα, η Γνωμοδότηση 3/2020 αφορούσε σε πρόταση για διενέργεια ανταγωνιστικής διαδικασίας για την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού της Κρήτης, ενώ η 10/2020 αφορούσε σε πρόταση τροποποίησης της υπ’ αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/11163/409 Απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας περί των ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών έργων ΑΠΕ.

Επίσης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η ΡΑΕ προκήρυξε και διενήργησε το 2020 τέσσερις ανταγωνιστικές διαδικασίες:

- Κοινή Ανταγωνιστική Διαδικασία για αιολικούς και φωτοβολταϊκούς σταθμούς τον Απρίλιο 2020
- Δύο Ανταγωνιστικές Διαδικασίες, μία για αιολικούς και μία – διακριτή – για φωτοβολταϊκούς σταθμούς τον Ιούλιο 2020
- Κοινή Ανταγωνιστική Διαδικασία για αιολικούς και φωτοβολταϊκούς σταθμούς τον Δεκέμβριο 2020

Τα αποτελέσματα και συμπεράσματα όλων των Ανταγωνιστικών Διαδικασιών που έλαβαν χώρα την περίοδο 2018-2020 συνοψίστηκαν σε Έκθεση που συνέταξε η ΡΑΕ στο τέλος του 2020[15]. Επιγραμματικά, υπερκαλύφθηκε ο στόχος των 2,6 GW που είχε αρχικά τεθεί, ενώ υπήρξε δραστική μείωση των τιμών, προς όφελος των καταναλωτών και της εθνικής οικονομίας. Ειδικότερα, οι τελευταίες ανταγωνιστικές διαδικασίες που διενεργήθηκαν εντός του έτους 2020 οδήγησαν σε μεσοσταθμικές τιμές της τάξης των 49,81 €/MWh (Φ/Β εγκαταστάσεις) και 55,67 €/MWh (Αιολικές εγκαταστάσεις), ενώ στη συνέχεια η κοινή ανταγωνιστική διαδικασία που διενεργήθηκε το Μάιο του 2021 οδήγησε σε ακόμα μεγαλύτερη μείωση των τιμών για τις Φ/Β εγκαταστάσεις, καθώς η μεσοσταθμική τιμή για τις εν λόγω εγκαταστάσεις διαμορφώθηκε σε 37,6 €/MWh.

Περαιτέρω, στα τέλη του 2021, με την υπό στοιχεία C(2021) 8651/24.11.2021 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «State Aid SA. 60064 (2021/N) - Greece "Greek RES and heCHP scheme 2021-2025"» εγκρίθηκε ως συμβατή με το ενωσιακό πλαίσιο κρατική ενίσχυση, η κοινοποίηση του ελληνικού σχεδίου υποστήριξης της ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών. Σε συνέχεια της ανωτέρω Απόφασης της Επιτροπής και λαμβάνοντας υπόψη τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 7 του ν. 4414/2016, η ΡΑΕ απέστειλε στο ΥΠΕΝ την υπ' αριθμ. 9/2021 Γνώμη με την εισήγησή της επί του πλαισίου

[15] https://www.rae.gr/wp-content/uploads/2021/03/%CE%9F%CE%B9_%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%82_%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%82_%CE%B5%CF%81%CE%B3%CF%89%CE%BD_%CE%91%CE%A0%CE%95_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B4%CE%B1_v27.pdf

διενέργειας νέων ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών για αιολικούς και φωτοβολταϊκούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, το οποίο θα ισχύει τα επόμενα έτη έως και το έτος 2025, καθώς και την υπ' αριθμ. 2/2022 Γνώμη που αφορούσε στο ακριβές και αναλυτικό πλαίσιο των εν λόγω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών με σκοπό να διασφαλίζεται η ασφάλεια εφοδιασμού, η αξιοπιστία του ηλεκτρικού συστήματος και η επίτευξη των εθνικών στόχων για τη διείσδυση των Α.Π.Ε. στο ενεργειακό ισοζύγιο μέχρι το έτος 2030 σε συνθήκες επαρκούς ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών. Τα βασικά κριτήρια για τη διασφάλιση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των συμμετεχόντων στις ανταγωνιστικές διαδικασίες, της αποφυγής στρατηγικής υποβολής προσφορών (strategic bidding) και αποθάρρυνσης αθέμιτων συμπράξεων αφορούν στον ορισμό τεχνολογικού συντελεστή (technology quota) στις κοινές ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ποσοστού ίσου με τριάντα τοις εκατό (30%), ελάχιστου ποσοστού ανταγωνισμού έως 80% και στην επιβολή διακριτών ανώτατων επιτρεπόμενων τιμών υποβολής προσφορών ανά τεχνολογία στις κοινές ανταγωνιστικές διαδικασίες.

Για τον προγραμματισμό των απαιτούμενων ενεργειών για την αδειοδοτική ωρίμανση των έργων και τη δημιουργία ενός σταθερού επενδυτικού κλίματος μέσω της ορθής ενημέρωσης των ενδιαφερομένων σημειώνεται ότι θα διεξαχθούν:

- τουλάχιστον μία κοινή ανταγωνιστική διαδικασία με συμμετοχή αιολικών και φωτοβολταϊκών σταθμών ανά έτος,
- τουλάχιστον δύο ειδικές κατά τεχνολογία ανταγωνιστικές διαδικασίες ανά έτος,
- τουλάχιστον μία κοινή ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών ειδικής κατά περιοχή έως το έτος 2025,
- τουλάχιστον μία κοινή ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών σταθμών Α.Π.Ε. με αποθήκευση έως το έτος 2025,
- μίας κοινή ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών για σταθμούς Α.Π.Ε. που εγκαθίστανται σε χώρες εντός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), έως το έτος 2023, υπό την προϋπόθεση ενεργού Διασυνοριακού Εμπορίου ενέργειας των χωρών αυτών με την Ελλάδα.

Επιπλέον, με το άρθρο 151 του ν. 4495/2017 (Α΄167) προβλέπεται η δυνατότητα υλοποίησης τριών (3) Ειδικών Πιλοτικών Έργων σε τρία (3) διαφορετικά ηλεκτρικά συστήματα Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (ΜΔΝ) και η ένταξή τους σε καθεστώς Λειτουργικής Ενίσχυσης μετά από ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών. Τα **Ειδικά Πιλοτικά Έργα** αποτελούνται από νέες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) σε συνδυασμό με διατάξεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και μπορούν να εφαρμόζουν μέτρα διαχείρισης της ζήτησης του ηλεκτρικού συστήματος ΜΔΝ. Σκοπός της ρύθμισης αποτελεί η επίτευξη υψηλότερης διείσδυσης ενέργειας από σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ σε ηλεκτρικά συστήματα ΜΔΝ με ταυτόχρονη διασφάλιση της κάλυψης της ζήτησης και της ασφαλούς λειτουργίας τους κατά τον πλέον οικονομικό τρόπο.

Κατ’ εφαρμογή των ανωτέρω, εξεδόθη η υπ’ αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/14090/679/14.02.2022 (Β΄772/ 21.02.2022) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα «Ειδικό πλαίσιο για την υλοποίηση και λειτουργία του Ειδικού Πιλοτικού έργου στη **νήσο Αστυπάλαια** σύμφωνα με το άρθρο 151 του ν. 4495/2017 (Α’ 167) », με την οποία καθορίζεται το ηλεκτρικό σύστημα της νήσου Αστυπάλαιας, ως το Ηλεκτρικό Σύστημα ΜΔΝ στο οποίο θα υλοποιηθεί το πρώτο εκ των τριών Ειδικών Πιλοτικών Έργων (ΕΠΕ), τα οποία προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 151 του ν.4495/2017, καθώς και η πρόβλεψη ειδικών όρων και διαδικασιών για την αδειοδότηση, παροχή λειτουργικής ενίσχυσης και ανάπτυξη του ΕΠΕ, κατόπιν της προβλεπόμενης ανταγωνιστικής διαδικασίας

Με την υλοποίηση αυτού του Ειδικού Πιλοτικού Εργου (ΕΠΕ) εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί διείσδυση ΑΠΕ κατ’ ελάχιστον ίση με το 80% της ετήσιας ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας του ηλεκτρικού συστήματος της νήσου Αστυπάλαιας

Η προκήρυξη για την ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών για την επιλογή αναδόχου για την υλοποίηση του Ειδικού Πιλοτικού Έργου της νήσου Αστυπάλαιας, θα προκηρυχθεί από τη ΡΑΕ εντός του μηνός Μαΐου. Με την προκήρυξη θα καθορίζεται επίσης και το το ειδικό πλαίσιο λειτουργίας και οι αρχές διαχείρισης του Ειδικού Πιλοτικού Έργου και του ηλεκτρικού συστήματος ΜΔΝ, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Κώδικα Διαχείρισης Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

3. Άδειες Αποθήκευσης

Οι τεχνολογίες των μονάδων αποθήκευσης που έχουν αδειοδοτηθεί στην Ελλάδα έως σήμερα διακρίνονται σε μονάδες α) καθαρής αποθήκευσης (μονάδες με συσσωρευτές), β) κατανεμόμενων υβριδικών (μονάδες συσσωρευτών μαζί με ΑΠΕ χωρίς λειτουργική ενίσχυση FiT/FiP) και γ) μονάδες αντλησιοταμίευσης. Το πλαίσιο που διέπει τη χορήγηση αδειών αποθήκευσης ελλείψει ειδικού πλαισίου αδειοδότησης για την αποθήκευση κρίθηκε ότι πρέπει να είναι αυτό που διέπει τις θερμικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι αιτούμενες μονάδες δήλωσαν ότι θα συμμετέχουν στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς να λαμβάνουν κάποιου είδους λειτουργικής ενίσχυσης (FiT/FiP).

Από το έτος 2009 έως σήμερα έχουν δοθεί άδειες σε 205 αιτήσεις συνολικής ισχύος 15,8 GW ενώ μόνο το έτος 2021 αξιολογήθηκαν θετικά 200 αιτήσεις για χορήγηση αδειών αποθήκευσης και δόθηκαν αντίστοιχου αριθμού άδειες συνολικής ισχύος περίπου 15 GW. Αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στον παρακάτω Πίνακα. Πρέπει να σημειωθεί ότι με το άρθρο 130 του ν. 4819/2021 πάγωσε η αξιολόγηση των κατανεμόμενων υβριδικών αιτήσεων ενόψει του νέου πλαισίου αδειοδότησης που επίκειται να νομοθετηθεί.

	Μόνο το 2021		**Από το 2009 έως 31.12.2021**	
	Αρ. Αιτήσεων	Ισχύς (MW)	Αρ. Αιτήσεων	Ισχύς (MW)
Συσσωρευτές	145	10.956,86	146	1.1106,86
Κατανεμόμενοι Υβριδικοί	44	1.549,85	46	159,.85
Αντλησιοταμίευση	11	2.439,5	13	3.119,5
Σύνολο	***200***	***14.946,21***	***205***	***15.824,21***

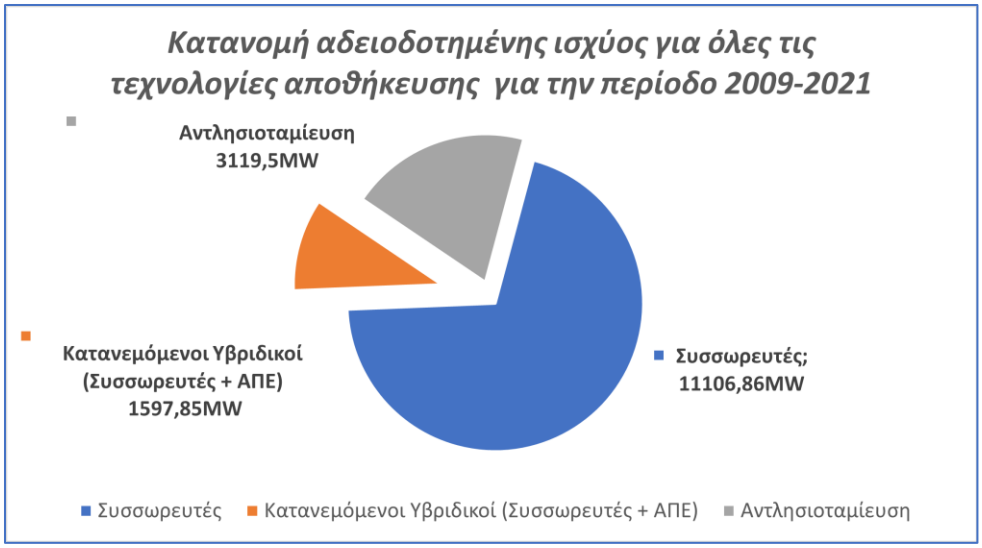
Κατανομή αδειοδοτημένης ισχύος για όλες τις τεχνολογίες αποθήκευσης για την περίοδο 2009-2021
Αντλησιοταμίευση
3119,5MW
Κατανεμόμενοι Υβριδικοί
(Συσσωρευτές + ΑΠΕ)
1597,85MW
Συσσωρευτές;
11106,86MW
Συσσωρευτές
Κατανεμόμενοι Υβριδικοί (Συσσωρευτές + ΑΠΕ)
Αντλησιοταμίευση

Τομέας Φυσικού Αερίου

Η δυναμική του τομέα φυσικού αερίου την τελευταία διετία παρουσίασε έντονες διακυμάνσεις. Το 2020 οι πολύ χαμηλές διεθνείς τιμές είχαν ως αποτέλεσμα την αυξημένη δραστηριοποίηση χρηστών στο Σύστημα Μεταφοράς, ιδίως στην Εγκατάσταση Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) της Ρεβυθούσας, αλλά και εντεινόμενο ενδιαφέρον για ανάπτυξη νέων υποδομών, παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ήδη εξαγγείλει τον τερματισμό της χρηματοδότησης υποδομών φυσικού αερίου και τη σταδιακή αντικατάστασή του από βιοκαύσιμα και υδρογόνο. Με τη ραγδαία άνοδο των τιμών από τα μέσα του 2021 και την ενεργειακή κρίση, σε συνδυασμό με το στόχο για απεξάρτηση από το ρωσικό φυσικό αέριο, αναθεωρήθηκε δραστικά ο ρόλος των υποδομών φυσικού αερίου. Έτσι, η Ελλάδα αναμένεται να αναβαθμιστεί ως κόμβος φυσικού αερίου, με έμφαση στις υποδομές ΥΦΑ και στις διασυνδέσεις με τις γειτονικές χώρες, τόσο για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού όσο και εμπορικούς.

1. Νέες υποδομές φυσικού αερίου

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή, ανταποκρινόμενη άμεσα στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις, επεξεργάστηκε τα ακόλουθα θέματα:

- Ολοκλήρωσε το ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του αγωγού **Trans Adriatic Pipeline (TAP)**, σε συνεργασία με τις Ρυθμιστικές Αρχές της Ιταλίας και της Αλβανίας, με τις ακόλουθες αποφάσεις:
    - Έγκριση του Κώδικα Διαχείρισης του αγωγού TAP (Απόφαση 1036/2020),
    - Έγκριση του πλαισίου διενέργειας Market Test για επαύξηση της δυναμικότητας του αγωγού από τα 10 σε έως 20 bcm (Απόφαση 426/2021, 470/2021 και 517/2021), από κοινού με τους Διαχειριστές των Συστημάτων Μεταφοράς Ελλάδας και Ιταλίας, ΔΕΣΦΑ και SNAM, αντίστοιχα, καθώς και Πρότυπης Σύμβασης Επαυξημένης Δυναμικότητας στο Σημείο Διασύνδεσης με το Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ).
    - Έγκριση Προγράμματος Συμμόρφωσης και Υπεύθυνου Συμμόρφωσης (Αποφάσεις 1331 και 1332/2020),
    - Έγκριση διαδικασίας διάθεσης ανταγωνιστικών προϊόντων μεταξύ των σημείων εξόδου Νέα Μεσημβρία και Melendugno (Ιταλία) του TAP (1489/2020).

Ο TAP τέθηκε σε εμπορική λειτουργία στα τέλη Δεκεμβρίου 2020. Μέσω του TAP φτάνει στη χώρα φυσικό αέριο από τα κοιτάσματα του Αζερμπαϊτζάν, αλλά και, με εμπορική αντίστροφη ροή, από την ώριμη αγορά της Ιταλίας. Συνδέεται με το Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) στη «Νέα Μεσημβρία».

- Τον Δεκέμβριο 2020 εκδόθηκε η τελική απόφαση εξαίρεσης για την **Πλωτή Μονάδα Αποθήκευσης και Αεριοποίησης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου «ΑΣΦΑ Αλεξανδρούπολης» (Floating Storage & Regasification Unit, FSRU),** κατόπιν στενής συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Απόφαση 1580/2020). Η απόφαση χορηγεί την αιτηθείσα εξαίρεση για 25χρόνια, υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, ενώ θέτει τις βασικές αρχές του ρυθμιστικού πλαισίου που θα εξειδικευθεί από την Αρχή τα επόμενα έτη. Ακολούθως, κατά τη διάρκεια του 2021, η Αρχή επεξεργάστηκε ενδελεχώς το ρυθμιστικό πλαίσιο και ενέκρινε (Απόφαση 101/2022) τον Κώδικα Διαχείρισης του Τερματικού Σταθμού, αλλά και τις Πρότυπες Συμβάσεις μεταξύ του Διαχειριστή του Σταθμού, εταιρεία Gastrade Α.Ε. και των χρηστών που θα τον χρησιμοποιήσουν ως πύλη εισόδου στο Εθνικό Σύστημα.
- Τροποποιήθηκε η Απόφαση Εξαίρεσης του **αγωγού Interconnector Greece-Bulgaria (IGB)** (Απόφαση 568/2020), ο οποίος θα μεταφέρει φυσικό αέριο από την Ελλάδα προς την Βουλγαρία, ενισχύοντας το ρόλο της Ελλάδας στην αγορά της περιοχής και συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ασφάλεια εφοδιασμού της γειτονικής χώρας. Η ημερομηνία έναρξης της εμπορικής λειτουργίας του τοποθετείται την 1η Ιουλίου 2021. Στο μεταξύ, η ΡΑΕ, σε συνεργασία με την Ρυθμιστική Αρχή της Βουλγαρίας, ελέγχει τα εχέγγυα ανεξαρτησίας και τη λειτουργική επάρκεια της εταιρείας ICGB A.D. ώστε να την πιστοποιήσει ως Ανεξάρτητο Διαχειριστή Φυσικού Αερίου, κατά τα οριζόμενα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και την Απόφαση Εξαίρεσης. Η τελική απόφαση πιστοποίησης αναμένεται εντός του Μαΐου 2022. Κατά τα λοιπά, το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του έχει ολοκληρωθεί.
- Τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση και θα εγκριθούν εντός του μήνα οι κανόνες για τη διαγωνιστική διαδικασία (Market Test) για την εκδήλωση ενδιαφέροντος και τη δέσμευση δυναμικότητας από χρήστες, προκειμένου να ξεκινήσει η κατασκευή του **αγωγού προς τη Βόρεια Μακεδονία**, ο οποίος θα ανοίξει το δρόμο για την διείσδυση του φυσικού αερίου από την Ελλάδα προς τα Δυτικά Βαλκάνια.

- Ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση, για την υποβολή μη δεσμευτικών προσφορών για το **Market Test νέου Σταθμού FSRU στους Αγίους Θεοδώρους** Κορινθίας από την εταιρεία ΔΙΩΡΥΓΑ GAS Α.Ε. (Αποφάσεις ΡΑΕ 700/2021, 789/2021 και 968/2021).
- Αδειοδοτήθηκε (Άδεια ΑΣΦΑ, Απόφαση 138/2022) ένας ακόμα σχεδιαζόμενος Σταθμός FSRU της εταιρείας Mediterranean Gas Α.Ε. στο Βόλο, ενώ εξετάζεται μία ακόμη αίτηση της εταιρείας Elpedison Α.Ε. στη Θεσσαλονίκη.

2. Χονδρεμπορική αγορά φυσικού αερίου

Η νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται στην αγορά του φυσικού αερίου κατέστησε πλέον αναγκαία – αλλά και βιώσιμη – τη λειτουργία χονδρεμπορικής αγοράς φυσικού αερίου. Η **λειτουργία του Βάθρου Εμπορίας Φυσικού Αερίου στις 21 Μαρτίου 2022** αποτελεί μια σημαντική εξέλιξη για την εγχώρια αγορά. Η ανάπτυξη ανταγωνιστικής βραχυπρόθεσμης χονδρεμπορικής αγοράς καθιστά εν γένει δυνατή την ευελιξία στην προμήθεια φυσικού αερίου από οποιαδήποτε πηγή, δεδομένης της ύπαρξης και της δρομολόγησης σημαντικών έργων υποδομής. Η αγορά υποκαθιστά το Βάθρο Εξισορρόπησης που λειτουργεί μέχρι σήμερα ο Διαχειριστής του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ), ΔΕΣΦΑ Α.Ε. Αυτό εγγυάται εξ αρχής μια ρευστότητα, ώστε να παραχθούν σήματα τιμής, ενώ η περαιτέρω ενίσχυση των συναλλαγών στο Βάθρο Εμπορίας μπορεί να επιτρέψει τη μετεξέλιξή του σε περιφερειακό κέντρο εμπορίας φυσικού αερίου (**regional gas trading hub**).

Ο σχεδιασμός είχε ξεκινήσει από το τέλος του 2019 με πρωτοβουλία της ΡΑΕ στη βάση του ν. 4425/2016 και υλοποιήθηκε με συνεργασία της ΡΑΕ, της ΕΧΕ Α.Ε., της ΔΕΣΦΑ Α.Ε. και του ΥΠΕΝ. Μετά από σχετικές εισηγήσεις των αρμόδιων Διαχειριστών και βάσει των σχετικών εξουσιοδοτικών διατάξεων, η Αρχή προχώρησε στην έγκριση δέκα αποφάσεων που οριοθετούν το δευτερογενές πλαίσιο για τη λειτουργία του Βάθρου Εμπορίας φυσικού αερίου από το Χρηματιστήριο Ενέργειας. Ο ΔΕΣΦΑ έχει δικαίωμα πρόσβασης στο Βάθρο Εμπορίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα αποκτήσει την ιδιότητα του Συμμετέχοντος, με σκοπό την αγορά ή πώληση ποσοτήτων Φυσικού Αερίου στο πλαίσιο ανάληψης Πράξεων Εξισορρόπησης στο Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου (εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 312/2014). Το

προϊόν που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο Βάθρο Εμπορίας είναι βραχυπρόθεσμο ημερήσιο προϊόν, που αφορά την τρέχουσα ημέρα αερίου, έως και τις τρεις (3) επόμενες.

Η αντικατάσταση του Βάθρου Εξισορρόπησης που λειτουργούσε έως τότε μεταβατικά ο ΔΕΣΦΑ από το Βάθρο Εμπορίας για τη διεξαγωγή των συναλλαγών για σκοπούς εξισορρόπησης, απαίτησε 2 αποφάσεις της Αρχής (1060/2021 και 1061/2021) για την τροποποίηση (7η Αναθεώρηση) του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΣΦΑ και του Εγχειριδίου Εξισορρόπησης Φορτίου.

3. Σύστημα Μεταφοράς και Δίκτυα Διανομής φυσικού αερίου

Παράλληλα, η Αρχή συνέχισε τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου ώστε να είναι συμβατό με το ευρωπαϊκό πλαίσιο και, ιδίως, για τη βέλτιστη λειτουργία του υπό τις νέες συνθήκες της αγοράς και ενόψει της λειτουργίας των νέων υποδομών.

Στο πλαίσιο αυτό, έλαβαν χώρα σημαντικές τροποποιήσεις του Κώδικα Διαχείρισης του ΕΣΦΑ.

- Με την Απόφαση ΡΑΕ 1035/2020 εγκρίθηκε η 5η Αναθεώρηση του Κώδικα, με στόχο την αντιμετώπιση ενδεχόμενης συμφόρησης στο ΕΣΦΑ και τη μεγιστοποίηση της διαθέσιμης δυναμικότητας, χωρίς την ανάγκη πρόσθετων κοστοβόρων για τον καταναλωτή επενδύσεων, με την εισαγωγή τριών νέων προϊόντων μεταφορικής ικανότητας: Συσχετισμένη, Συζευγμένη, και Ανταγωνιστική Μεταφορική Ικανότητα. Ενόψει έναρξης της εμπορικής λειτουργίας του ΤΑΡ, η ΡΑΕ: α) ακύρωσε την ετήσια δημοπρασία ετήσιας και τριμηνιαίας διάρκειας στο Σημείο Εισόδου «Κήποι» (Απόφαση 919/2020), χωρίς να θίγει τα δικαιώματα των χρηστών που δραστηριοποιούνται εκεί, και β) ενέκρινε τη διενέργεια δημοπρασιών ανταγωνιστικής δυναμικότητας μεταξύ των σημείων «Κήποι» και «Νέα Μεσημβρία» (Απόφαση 1399/2020).
- Με την Απόφαση 1433/2020, εγκρίθηκε η 6η Αναθεώρηση του Κώδικα, με την οποία **αναθεωρήθηκε ριζικά η διαδικασία Ετήσιου Προγραμματισμού εκφορτώσεων ΥΦΑ**. Ο Ετήσιος Προγραμματισμός γίνεται πλέον δεσμευτικός και η δέσμευση χρονοθυρίδων (slots) για την εκφόρτωση πλοίων ΥΦΑ λαμβάνει χώρα **μέσω δημοπρασιών** σε ηλεκτρονικό υπόβαθρο. Η δέσμευση χρονοθυρίδας μεταφράζεται και σε δέσμευση αποθηκευτικού χώρου στις δεξαμενές της Ρεβυθούσας, δυναμικότητα αεριοποίησης

και μεταφορική ικανότητα στο σημείο εισόδου «Αγία Τριάδα». Η εν λόγω τροποποίηση δέσμευσης χρονοθυρίδων με όρους αγοράς συνέβαλε αποφασιστικά στην διαφάνεια της διαδικασίας και στην διασφάλιση του ανταγωνισμού, ιδίως στην περίοδο που η χρήση της Ρεβυθούσας έφτασε σχεδόν στα όρια της δυναμικότητάς της. Στη συνέχεια, μετά την πρώτη εφαρμογή, επήλθαν περαιτέρω βελτιώσεις στη διαδικασία δημοπρασιών (Αποφάσεις 735/2021, 736/2021 και 777/2021) και ειδικότερα θεσπίστηκε, μεταξύ άλλων, η εισαγωγή νέου προϊόντος που αφορά σε συγκεκριμένο αριθμό χρονοθυρίδων ως ένα προϊόν (Σειρά Χρονοθυρίδων), εκτός των μεμονωμένων χρονοθυρίδων. Η δημοπράτηση Σειράς Χρονοθυρίδων λαμβάνει χώρα πριν το στάδιο προσφοράς των μεμονωμένων χρονοθυρίδων, ώστε να δοθεί η δυνατότητα δέσμευσης χώρου στους χρήστες που έχουν συνάψει μακροχρόνια συμβόλαια προμήθειας. Για τον ίδιο λόγο, στον Ετήσιο Προγραμματισμό του 2021 δόθηκε πλέον η δυνατότητα δέσμευσης μέσω δημοπρασιών σε βάθος πενταετίας, το ενδιαφέρον για την οποία ήταν υπεράνω των αρχικών προσδοκιών.

Πέραν των ανωτέρω, η Αρχή υλοποίησε τις πάγιες εκ του νόμου υποχρεώσεις της για τη ρύθμιση των υποδομών του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) και των δικτύων διανομής ιδίως ως προς την έγκριση των Προγραμμάτων Ανάπτυξης των Δικτύων και τη ρύθμιση των τιμολογίων τους. Στο πλαίσιο αυτό:

- Για το Σύστημα Μεταφοράς (ΕΣΦΑ) εγκρίθηκαν:
    - το Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2030 (η τελική απόφαση εκδόθηκε τον Ιανουάριο 2021), με σημαντικότερα νέα έργα αγωγούς προς τη Δυτική Μακεδονία και την Πάτρα.
    - αναθεώρηση των τιμολογίων για το έτος 2021, λόγω α) της δημιουργίας νέου σημείου εισόδου από τον ΤΑΡ, και β) μεγάλης (άνω του 10%) ανακτήσιμης διαφοράς.
- Για τα Δίκτυα Διανομής εγκρίθηκαν ιδίως:
    - τα Προγράμματα Ανάπτυξης των Διαχειριστών ΕΔΑ Αττικής, ΕΔΑ Θεσσαλονίκης-Θεσσαλίας και ΔΕΔΑ για την περίοδο 2021-2025 (Αποφάσεις 1581/2020, 1582/2020 και 1615/2020)
    - το Απαιτούμενο Έσοδο και οι Χρεώσεις Χρήσης των δικτύων για τη ρυθμιστική περίοδο 2019-2022 (Αποφάσεις 1428/2020, 1429/2020 και 1430/2020). Με τις

αποφάσεις αυτές, εγκρίθηκε η **παροχή κινήτρου** στους Διαχειριστές μέσω προσαύξησης 1,5% στο Μεσοσταθμικό Κόστος Κεφαλαίου συγκεκριμένων επενδύσεων και βάσει επίτευξης συγκεκριμένων στόχων για τα έτη 2020 έως και 2022, που αφορούν στην πύκνωση των υφιστάμενων Δικτύων, καθώς και στην επέκταση τους σε νέες περιοχές σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Προγράμματα Ανάπτυξης. Η ανωτέρω προσαύξηση χορηγείται από το έτος επίτευξης του στόχου και για τα επόμενα τρία έτη, δίνοντας ισχυρό κίνητρο στο Διαχειριστή για την έγκαιρη υλοποίηση του εγκεκριμένου Προγράμματος Ανάπτυξης.

- Η χορήγηση Αδειών Διανομής στην εταιρεία HENGAS Α.Ε. για κατασκευή δικτύων διανομής στους Δήμους Παιονίας, Πολυγύρου, Έδεσσας, Δεσκάτης, Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Κορίνθου, Καλαμάτας και Σπάρτης.
- Η πιστοποίηση της εταιρείας HENGAS (Απόφαση 177/2021) με το μοντέλο του Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού και η χορήγηση στην εταιρεία Άδειας Διαχείρισης Δικτύων Διανομής (Απόφαση 423/2021). Ολοκληρώθηκε επίσης το δευτερογενές πλαίσιο και οι εκτελεστικές αποφάσεις για την κατασκευή και λειτουργία των νέων δικτύων. Το πρώτο δίκτυο διανομής της εταιρείας HENGAS λειτούργησε στη Δεσκάτη το φθινόπωρο του 2021.
- Με την Απόφαση 643/2021, η οποία τροποποίησε την Απόφαση 633/2018, διευρύνθηκε το ρυθμιστικό πλαίσιο για τα Απομακρυσμένα Δίκτυα Διανομής, δηλαδή για τα δίκτυα διανομής τα οποία δεν βρίσκονται πλησίον του ΕΣΦΑ για να τροφοδοτηθούν από αυτό. Τα δίκτυα αυτά δύνανται πλέον να τροφοδοτηθούν με φορτηγά είτε Υγροποιημένου (LNG) είτε Συμπιεσμένου (CNG) φυσικού αερίου από την οικονομικά προσφορότερη προέλευση. Με τον τρόπο αυτό, δύνανται να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα ενός δικτύου φυσικού αερίου καταναλωτές (οικιακοί αλλά και βιομηχανικοί) που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές.

4. Υπολογισμός και δημοσίευση Μεσοσταθμικής Τιμής Εισαγωγής Φυσικού Αερίου

Η ΡΑΕ, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για την εποπτεία της αγοράς ενέργειας, υπολογίζει, βάσει των στοιχείων που παρέχονται κατά δήλωση των εισαγωγέων, τη μηνιαία μεσοσταθμική τιμή εισαγωγής φυσικού αερίου στο Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου. Στο

επόμενο Σχήμα παρουσιάζεται η μεσοσταθμική τιμή εισαγωγής, ανά μήνα από το 2019, βάσει των δηλώσεων των εισαγωγέων, καθώς και η εξέλιξη της μηνιαίας τιμής αναφοράς αερίου εξισορρόπησης (ΤΑΑΕ), της οριακής τιμής αγοράς αερίου εξισορρόπησης (ΟΤΑΑΕ) και της οριακής τιμής πώλησης αερίου Εξισορρόπησης (ΟΤΠΑΕ) για το ίδιο χρονικό διάστημα, όπως αυτές προκύπτουν από τη λειτουργία του Βάθρου Εξισορρόπησης.

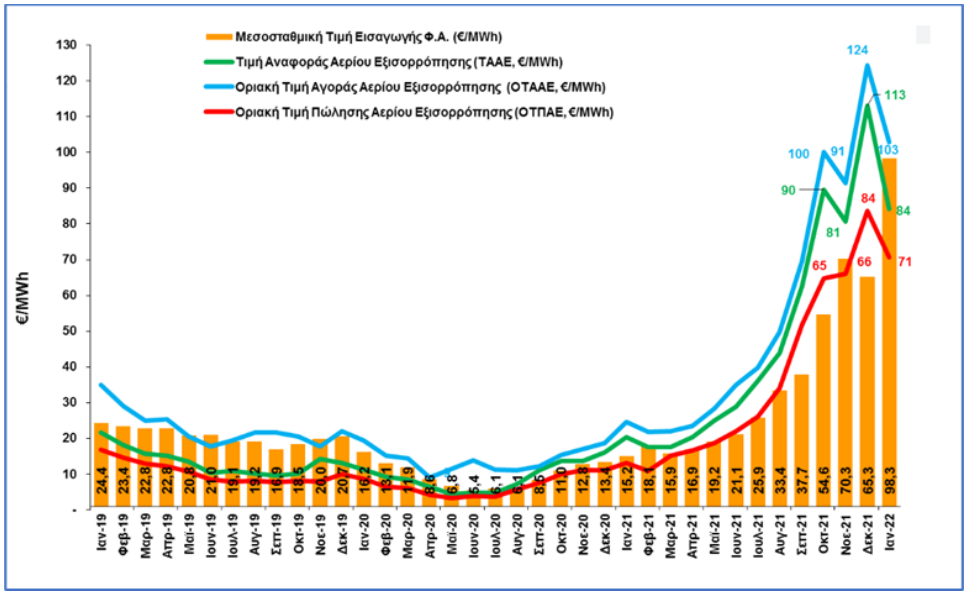

Από την έναρξη της ενεργειακής κρίσης, η Αρχή επιπλέον συλλέγει στοιχεία συμβάσεων και τιμολογίων των προμηθευτών φυσικού αερίου με τους ανάντη προμηθευτές τους, για λόγους εποπτείας της αγοράς και επαλήθευσης του κόστους τους (ιδίως για τους ηλεκτροπαραγωγούς), αλλά και για λόγους αξιολόγησης της ασφάλειας εφοδιασμού.

Ασφάλεια Ενεργειακού Εφοδιασμού

1. Ασφάλεια Εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια

Με την παρ. 3 του άρθρου 143 του Ν. 4819/2021 (ΦΕΚ Α' 129/23.07.2021) τροποποιήθηκε το άρθρο 12 παρ. 3 του ν. 4001/2011 προκειμένου να οριστεί η ΡΑΕ από την Πολιτεία ως Αρμόδια Αρχή (Competent Authority) για την διασφάλιση της εφαρμογής των μέτρων που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1938 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Με προσθήκη παραγράφου 4 στο ίδιο άρθρο το 2021, η ΡΑΕ ορίστηκε επίσης ως η Αρμόδια Αρχή για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή παρακολουθεί παγίως τα ζητήματα ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας σε φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια. Συγκαλεί την Ομάδα Διαχείρισης Διακινδύνευσης για τον συντονισμό των αρμόδιων Διαχειριστών και συντελεστών της αγοράς, κατά περίπτωση, ενόψει, επί παραδείγματι, έντονων ή ακραίων καιρικών φαινομένων, και δύναται να λαμβάνει σχετικά μέτρα. Παρακολουθεί στενά την ενεργειακή κρίση και συνεργάζεται σχεδόν καθημερινά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατάστρωση σεναρίων κινδύνων, ιδίως σε περίπτωση διακοπής του ρωσικού φυσικού αερίου, ενώ παράλληλα συντονίζει την ανεύρεση εναλλακτικών τρόπων διασφάλισης της τροφοδοσίας στην περίπτωση αυτή.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από τους ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, η ΡΑΕ έχει προβεί στα ακόλουθα:

- Ολοκλήρωσε εντός του 2022 την εκπόνηση της **Μελέτης Προσδιορισμού των Εθνικών Σεναρίων Κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας** στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα της Χώρας, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/941. Τα αποτελέσματα αυτής θα αποτελέσουν τη βάση για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων στον ηλεκτρισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ίδιου Κανονισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη

προσέγγιση στην πρόληψη, ετοιμότητα αντιμετώπιση, διαχείριση, και μετριασμό των επιπτώσεων μιας κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας.

- Η Μελέτη Προσδιορισμού των Εθνικών Σεναρίων Κρίσης εκπονείται από τη ΡΑΕ, σε συνεργασία με τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) και τη συμβολή του Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ), του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας (ΕΧΕ), της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Στόχος της Μελέτης είναι η διερεύνηση των συνθηκών εκείνων που δύνανται να διακινδυνεύσουν την ασφάλεια εφοδιασμού της Χώρας με ηλεκτρική ενέργεια, η αποτίμηση της σημαντικότητας αυτών για τον καθορισμό, στη συνέχεια, των καταλληλότερων μέτρων αντιμετώπισης, με τον πιο οικονομικό και αποτελεσματικό τρόπο. Προσδιορίζονται κατ' ελάχιστον: α) σπάνιοι και ακραίοι φυσικοί κίνδυνοι, β) κίνδυνοι ατυχημάτων που υπερβαίνουν το κριτήριο ασφάλειας N-1 και εξαιρετικά έκτακτες περιστάσεις και γ) επακόλουθοι κίνδυνοι, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων κακόβουλων επιθέσεων και ελλείψεων καυσίμων.

- Γνωμοδότησε προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Γνωμοδότηση 12/2021) αναφορικά με το «Πρότυπο Αξιοπιστίας» (Reliability Standard, RS), σε εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 12 του ν. 4001/2011. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, η εκτίμηση του **Προτύπου Αξιοπιστίας απαιτείται κατά την εφαρμογή μηχανισμών διασφάλισης ισχύος** από το Κράτος Μέλος.
    - Επιγραμματικά, το πρότυπο αξιοπιστίας καταδεικνύει με διαφανή τρόπο το αναγκαίο επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού του κράτους μέλους και συγκεκριμένα εκφράζει το επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού που μεγιστοποιεί το κοινωνικο-οικονομικό πλεόνασμα σε ένα δεδομένο χρονικό πλαίσιο. Σε αυτό το επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού, το οριακό πρόσθετο κόστος για επιπλέον δυναμικότητα – όπως εκφράζεται από την παράμετρο «Κόστος Νέας Εισόδου» (Cost Of New Entry, CONE) - είναι ίσο με την οριακή πρόσθετη μείωση περικοπών

φορτίου για τους καταναλωτές, όπως εκφράζεται από την παράμετρο «Αξία της Απώλειας Φορτίου» (Value of lost load for Reliability Standard, $VOLL_{RS}$).

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, η ΡΑΕ:

α) Εκτίμησε την αξία της απώλειας φορτίου $VOLL_{RS}$) σύμφωνα με την μεθοδολογία του ACER. Με την Απόφαση 1034/2021, η αξία της απώλειας φορτίου για την Ελλάδα, η οποία καθορίστηκε ίση με 6.838 €/MWh.

β) Γνωμοδότησε προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Γνωμοδότηση 12/2021):

- Ως προς την επιλογή των τεχνολογιών αναφοράς (reference technologies) εκτίμησης του CONE επί τη βάσει του άρθρου 10 της Μεθοδολογίας του ACER.
- Ως προς το σταθερό ($CONE_{fixed}$) και μεταβλητό ($CONE_{var}$) κόστος νέας εισόδου των τεχνολογιών αναφοράς, κατ' εφαρμογή των άρθρων 9-17 της Μεθοδολογίας και επί τη βάσει εκτενούς ανασκόπησης της διεθνούς βιβλιογραφίας, διερεύνησης τρεχουσών πρακτικών που εφαρμόζονται στην εγχώρια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και πρόσφατων συγκεντρωτικών δεδομένων που έχει στη διάθεσή τις η Αρχή, καθώς και υποβληθέντων σχολίων στο πλαίσιο της διενεργηθείσας σχετικής δημόσιας διαβούλευσης τον Ιούνιο του 2021.
- Ως προς τη θέσπιση ενός ενιαίου προτύπου αξιοπιστίας (RS) για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της προσομοίωσης της εθνικής μελέτης επάρκειας ισχύος για την περίοδο αναφοράς 2022-2030, ήτοι Κριτήριο Αξιοπιστίας = $LOLE_{target\ for\ RS}$ = 3 ώρες/έτος.

2. Ασφάλεια Εφοδιασμού σε φυσικό αέριο

Η Αρχή, σε εκπλήρωση των υποχρεώσεών της **ως Αρμόδια Αρχή για την ασφάλεια εφοδιασμού σε φυσικό αέριο**:

- Εκπόνησε **Σχέδιο Προληπτικής Δράσης** (ΣΠΔ, Απόφαση 216/2021), σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1938 σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και με την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010, στη βάση των αποτελεσμάτων της Εθνικής Μελέτης Εκτίμησης Επικινδυνότητας για τα έτη 2020-2022 (Μάιος 2020). Βασικός στόχος του ΣΠΔ αποτελεί η παρουσίαση κατάλληλων μέτρων

(δράσεων) για τη μείωση ή την εξάλειψη των κινδύνων που δύνανται να επηρεάσουν την ασφάλεια εφοδιασμού της Χώρας με φυσικό αέριο. Σε αυτή την κατεύθυνση, στο ΣΠΔ εξετάστηκαν τα υφιστάμενα μέτρα καθώς και η ανάπτυξη νέων δράσεων που σχετίζονται με:

- την αύξηση της χρήσης των υφιστάμενων υποδομών φυσικού αερίου,
- την ενίσχυση της διαθεσιμότητας ΥΦΑ σε περιόδους αυξημένης επικινδυνότητας, και
- την αύξηση του βαθμού ετοιμότητας των Διαχειριστών και των λοιπών εμπλεκόμενων μερών για την αντιμετώπιση κινδύνων/διαταραχών εφοδιασμού.

Το Σχέδιο βρίσκεται και πάλι υπό επικαιροποίηση λόγω της πιθανότητας διακοπής τροφοδοσίας της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο.

Πέραν των νέων δράσεων που προσδιορίζονται βάσει μοντέλου πολυκριτηριακής ανάλυσης που αναπτύχθηκε, το ΣΠΔ εξετάζει την ικανότητα συμμόρφωσης με τον Κανόνα για την υποδομή (Κανόνας N-1), όπως επίσης και ένα σύνολο επικουρικών μέτρων και υποχρεώσεων που ενισχύουν την πρόληψη και την ασφαλή λειτουργία του συστήματος. Τέλος, παρουσιάζει σημαντικά για την ασφάλεια εφοδιασμού της Χώρας έργα υποδομής που έχουν ενταχθεί στην τέταρτη (4η) λίστα των Έργων Κοινού Ενδιαφέροντος (PCI List) καθώς και υπό εξέλιξη έργα που έχουν ενταχθεί στο δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΦΑ.

Παράλληλα στο ΣΠΔ θεσπίστηκε μία δέσμη μέτρων και υποχρεώσεων που συμβάλλουν στην περαιτέρω ενίσχυση και προάσπιση της ενεργειακής ασφάλειας της Χώρας προληπτικά:

- Ανάπτυξη προδιαγραφών και κατευθυντήριων οδηγιών για την καθιέρωση Συστημάτων Επιχειρησιακής Συνέχειας
- Υποχρέωση προς Διαχειριστές και κατόχους άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για την τήρηση Συστημάτων Επιχειρησιακής Συνέχειας
- Σχεδιασμός Συστήματος Διαχείρισης Διακινδύνευσης για την ασφάλεια εφοδιασμού
- Υποχρεώσεις Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς για τεκμηριωμένη εκτίμηση ζήτησης

- Υποχρεώσεις Προμηθευτών ΦΑ και συγκεκριμένα ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειές τους για την διασφάλιση του Κανόνα Εφοδιασμού και την αδιάλειπτη τροφοδοσία με φα των Προστατευόμενων Καταναλωτών αλλά και τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεών τους έναντι των Ηλεκτροπαραγωγών στο 100% της ΜΗΣΠ για την χειμερινή περίοδο.
- Υποχρεώσεις κατόχων άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύσιμο ΦΑ σχετικά με την τεκμηρίωση επάρκειας ενεργειών για τη συμμόρφωση με τους όρους αδείας τους και τη διασφάλιση της λειτουργίας τους.
- Απαλλαγή του πετρελαίου diesel που χρησιμοποιείται ως εναλλακτικό καύσιμο κατά τις κρίσεις φυσικού αερίου από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης (ΕΦΚ).

Επιπροσθέτως, στη βάση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1938, η ΡΑΕ **συμμετέχει στις Ομάδες Κινδύνου Αλγερίας, Ουκρανίας, Κασπίας και στη Διαβαλκανική Ομάδα Κινδύνου**. Οι Ομάδες Κινδύνου ενισχύουν την περιφερειακή συνεργασία και προωθούν συμφωνίες διασυνοριακών μέτρων εντός και εκτός των Ομάδων Κινδύνου, προκειμένου να αυξηθεί η ασφάλεια εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Οι αρμόδιες αρχές συνεργάζονται για τη διενέργεια Κοινών Μελετών Εκτίμησης Επικινδυνότητας, την αποτύπωση της περιφερειακής διάστασης στα Σχέδια Προληπτικής Δράσης και έκτακτης ανάγκης και την κατάρτιση μηχανισμών αλληλεγγύης (Solidarity arrangements).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η ΡΑΕ, ως Αρμόδια Αρχή, συμμετέχει στην εκπόνηση των Κοινών Μελετών Επικινδυνότητας της Ομάδας Κινδύνου Ουκρανίας (συντονιστής Ιταλική ΑΑ) και Αλγερίας (συντονιστής Ισπανική ΑΑ). Στο πλαίσιο της συμμετοχής της συνδράμει στην αναγνώριση κινδύνων, την αξιολόγηση των συνθηκών και τον σχεδιασμό των κατάλληλων σεναρίων καθώς και την αποστολή των απαραίτητων δεδομένων για την αξιολόγηση των κινδύνων.

Περαιτέρω, η ΡΑΕ, μετά από πρόταση της ΕΕ, έχει αναλάβει καθήκοντα **συντονίστριας Αρχής για την εκπόνηση της Κοινής Μελέτης Εκτίμησης Επικινδυνότητας στη Διαβαλκανική Ομάδα Κινδύνου** (Trans-balkan risk group), στην οποία συμμετέχουν πέραν της Ελλάδας, η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Ουκρανία. Σε εξέλιξη βρίσκεται η εκπόνηση της επικαιροποίησης της κοινής διαβαλκανικής μελέτης και συγκεκριμένα στο στάδιο της αναγνώρισης και ανάλυσης

κινδύνου. Η τελευταία κοινή διαβαλκανική Μελέτη ολοκληρώθηκε και κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή στις αρχές του 2020, ενώ η εν εξελίξει επικαιροποίηση της αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2022.

Τέλος, η ΡΑΕ, σε συνεργασία με την αρμόδια αρχή της Ιταλίας, έχει αναλάβει το **συντονιστικό ρόλο για την εκπόνηση της Κοινής Μελέτης Εκτίμησης Επικινδυνότητας στη Ομάδα Κινδύνου της Κασπίας** (νότιος διάδρομος φυσικού αερίου) (Southern Gas Corridor - Caspian risk group), στην οποία συμμετέχουν οι παρακάτω χώρες: Βουλγαρία, Ελλάδα, Κροατία, Ιταλία, Ουγγαρία, Μάλτα, Αυστρία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακία.

Οι συνεργασίες αυτές έχουν αποδειχθεί πολύτιμες κατά τη διάρκεια της πρόσφατης κρίσης.

Αποτελεσματικότητα και ανάγκη ενδυνάμωσης της Αρχής

Πυλώνας για την εύρυθμη λειτουργία των ενεργειακών αγορών, υπό όρους υγιούς ανταγωνισμού, προς όφελος του καταναλωτή και της εθνικής οικονομίας, αποτελεί η λειτουργία ενός ισχυρού ανεξάρτητου Ρυθμιστή. Το αξίωμα αυτό αναγνωρίστηκε σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ήδη από τις αρχές του 2000 και το ενωσιακό πλαίσιο (Οδηγία 2009/72 και 2009/73) ανέδειξε σε βασική του επιδίωξη την υποχρέωση των κρατών μελών να ορίσουν Ρυθμιστικές Αρχές, οι οποίες να είναι ανεξάρτητες νόμω και ουσία.

Ακριβώς επειδή η ανεξαρτησία δεν συνιστά αφηρημένη νομική έννοια, δεν επαρκεί η πρόβλεψη σε νόμο όρων οικονομικής αυτοτέλειας και υποχρεώσεων της Διοίκησης και των στελεχών της ΡΑΕ να μην δέχονται υποδείξεις από κρατικούς παράγοντες και από επιχειρήσεις ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους. Όπως δεσμευτικά ορίζεται (άρθρο 57 παρ. 5 της Οδηγίας 2019/944) «***Για να προστατεύσουν την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής****, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι: […] β)* ***η ρυθμιστική αρχή διαθέτει όλους τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που χρειάζεται*** *για να εκτελεί τα καθήκοντα και να ασκεί τις εξουσίες της* ***κατά τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό***».

Συνεπώς, απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση από τη ΡΑΕ των αρμοδιοτήτων της συνιστά **η άμεση επίλυση του χρόνιου και οξύτατου προβλήματος υποστελέχωσης και υπο-αμοιβής των υπαλλήλων της Αρχής.** Το εν λόγω πρόβλημα έχει πλέον προσλάβει πλέον **δραματικές διαστάσεις** ώστε να απειλείται η ίδια η λειτουργία του θεσμού.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, σε **σύνολο 210 υπαλλήλων** που απαιτούνται για την άσκηση από τη ΡΑΕ των **υφιστάμενων αρμοδιοτήτων της,** υπηρετούν σήμερα στην Αρχή μόλις **45!** Περαιτέρω, στην Αρχή εργάζονται -μέχρι τις 31.12.2022- ακόμη 55 στελέχη, με σύμβαση ορισμένου χρόνου. Προφανώς, οι ιδιαζόντως απαιτητικές συνθήκες εργασίας στη ΡΑΕ, λόγω της **αυξημένης προσωπικής ευθύνης** των υπαλλήλων της, σε συνδυασμό με τις ιδιαιτέρως υψηλές αμοιβές που παρέχουν όλες ανεξαιρέτως οι ενεργειακές επιχειρήσεις (ακόμη και οι δημόσιου χαρακτήρα, όπως είναι η ΔΕΗ, ο ΑΔΜΗΕ, ο ΔΕΔΔΗΕ κλπ.), έχουν περιφέρει την Αρχή σε απόλυτη αδυναμία προσέλκυσης ικανών στελεχών, που θα εργασθούν με ανεξαρτησία και σε μακροχρόνιο ορίζοντα. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι, το

2021, έχουν αποχωρήσει από τη ΡΑΕ 25 στελέχη της για να εργασθούν στην ενεργειακή αγορά με πολλαπλάσιους μισθούς. Αναμένουμε αναμένουμε την υλοποίηση της δέσμευσης της Πολιτείας για ενδυνάμωση της ΡΑΕ και των Ανεξάρτητων Αρχών.

Επείγει λοιπόν η εκπλήρωση από την Πολιτεία των υποχρεώσεων της εκ του ενωσιακού πλαισίου αλλά και των δεσμεύσεων της για την ενδυνάμωση του Ρυθμιστή. Συγκεκριμέναυπάρχει επιτακτική ανάγκη της **άμεσης δρομολόγησης της πρόσληψης του προσωπικού που έχει εγκριθεί ήδη από το 2017**. Η ΡΑΕ έχει εισηγηθεί τα εφαρμοστικά κείμενα των διατάξεων του ν. 4001/2011 (άρθρο 41), καθώς και εναλλακτικές εκδοχές τους. Επιπλέον, **οφείλει να υλοποιηθεί η εφαρμογή των προβλέψεων του ν. 4414/2016** (άρθρο 38) για τη θέσπιση ειδικού μισθολογίου για την Αρχή, το οποίο μάλιστα δεν θα επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Η παρούσα συγκυρία υπογραμμίζει την ανάγκη ύπαρξης και αποτελεσματικής λειτουργίας της Ανεξάρτητης Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας.

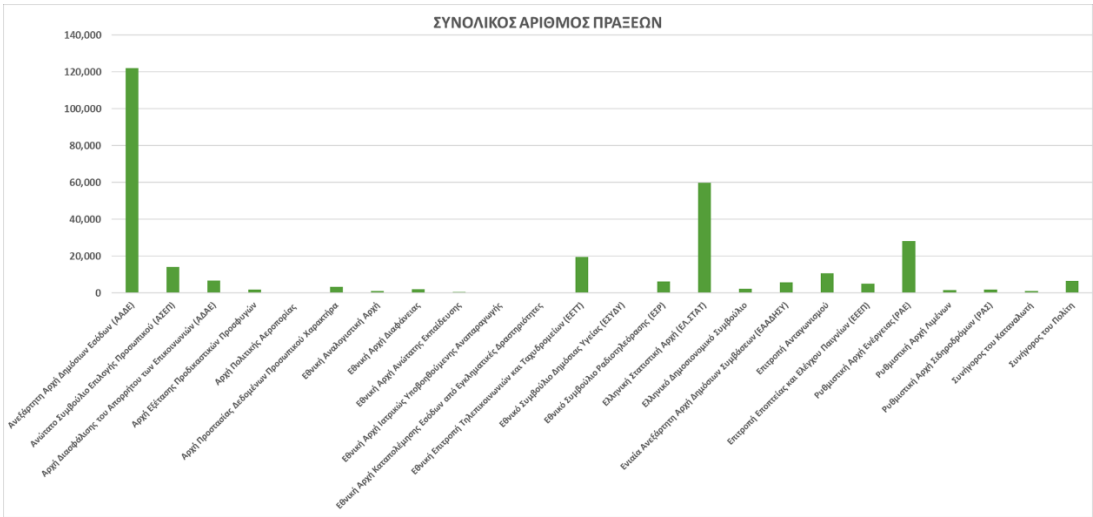

Γράφημα 1. Συνολικός αριθμός Αποφάσεων/Πράξεων στη Διαύγεια Ανεξάρτητων Αρχών την περίοδο έως 2011

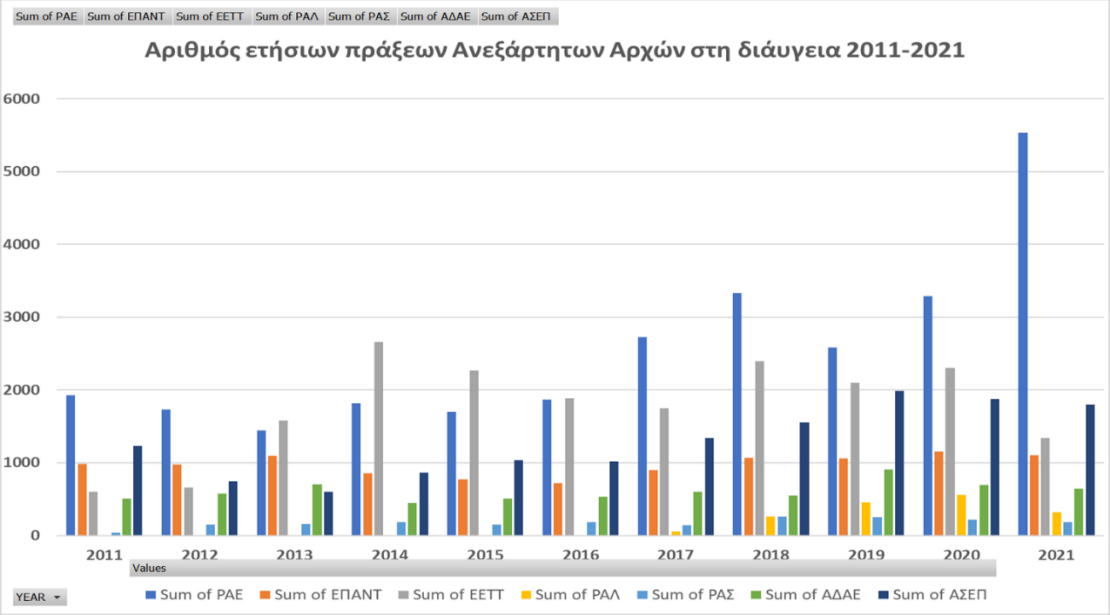

Γράφημα 2. Συνολικός αριθμός Ετήσιων Αποφάσεων/Πράξεων στη Διαύγεια Ανεξάρτητων Αρχών την περίοδο 2011-2021

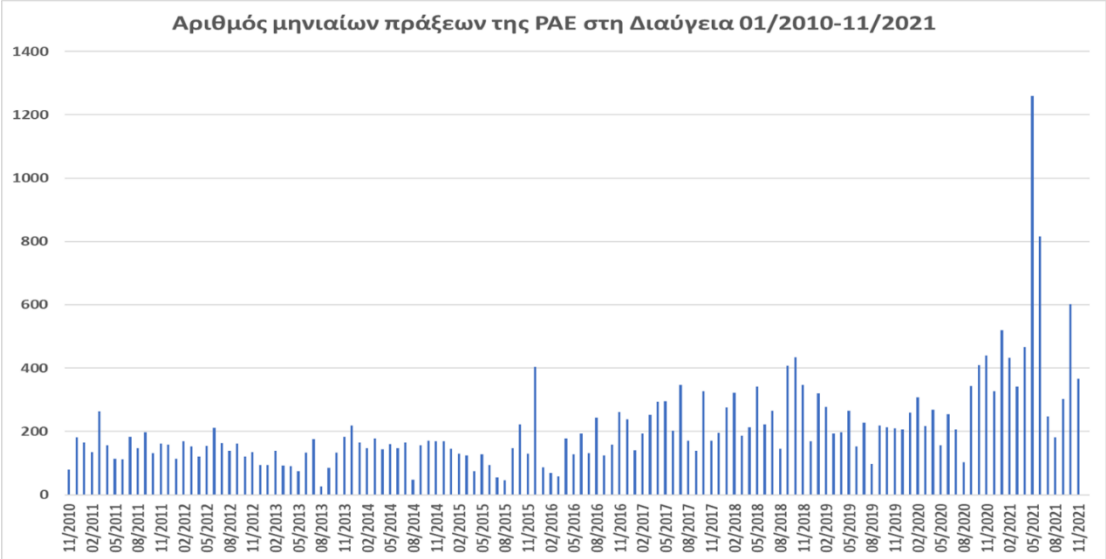

Γράφημα 3. Συνολικός αριθμός Μηναίων Αποφάσεων/Πράξεων στη Διαύγεια της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας την περίοδο 2010-2021